

Verslag concept

Commissie Leefomgeving

Datum commissievergadering	:	16 oktober 2023
Commissievoorzitter	:	T. van Wijnen
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / commissieleefomgeving@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	T. van Wijnen
Commissieadviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Leden van de commissie	:	BBB dhr. M. Becker, dhr. P. Teeuwen VVD dhr. B. de Wit, dhr. N. Roosendaal GroenLinks P. Laport, N. van der Waart D66 dhr. E. Kanik, mw. N.S. Vroom PvdA dhr. A. Karar, dhr. T. Wagelaar JA21 dhr. D. van den Berg, mw. K. Uiterwijk CDA mw. R. Engels, dhr. D. Heijnen FvD dhr. J. Dessing, dhr. R. Dekker, mw. C. Middelkoop PvdD I. Kostić, mw. M. van Aesch PVV dhr. R. van Tiggelen, dhr. D. de Moel SP mw. H. Bouhlel-Lascaris, dhr. M. Dijkse CU dhr. M. Klein, mw. Y. Buit 50PLUS dhr. H. Stulemeijer, dhr. S. Faassen Volt mw. J. Schneemann, mw. B. van den Bogaerde
Gedeputeerden	:	R. Kocken (GroenLinks), dhr. J. Beemsterboer (BBB), dhr. J. Olthof (PvdA)
Afwezig:	:	mw. A. den Boer (BBB)
<i>(Met bericht van verhindering)</i>		
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

5

0.a Technische briefing i.v.m. Vaststellen ontwerpverklaring van geen bedenkingen (VVGB) voor het windpark Noorder IJplas te Amsterdam (A-agenda 19-10-2023)

0.b Technische briefing omgevingsdiensten en werking VTH-stelsel

1 Opening en mededelingen

10 2 Inspreekhalftuur

3 Vaststellen agenda, verslagen 18 september 2023 en 21 september 2023, lijst openstaande moties en lijst openstaande toezeggingen

3.a Doorkijk lange termijnagenda

- 4 A-agenda Algemeen
- 15 4.a Begroting 2024 (A-agenda alle commissies 9 en 16 oktober 2023)
 - 4.a.1 Memorie van antwoord GS op technische vragen
- 5 Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)
- 6 A-agenda Gezondheid en Milieu (Gedeputeerde Beemsterboer, eigenaarschap Omgevingsdiensten)
- 20 6.a Omgevingsdiensten: Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek
- 6.b Omgevingsdiensten: Zienswijze PS op de resultaatbestemming 2022 en de 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024 van de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek
- 7 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (Eigenaarschap Omgevingsdiensten)
- 25 8 B-agenda Gezondheid en Milieu (gedeputeerde Olthof)
 - 8.a Gezondheid/Milieu: Moties Provinciale Staten Tata Steel met afdoeningsvoorstellen voor M23-2022 en M45-2023
- 9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)
- 10 Sluiting
- 30

0.a Technische briefing i.v.m. Vaststellen ontwerpverklaring van geen bedenkingen (VVGB) voor het windpark Noorder IJplas te Amsterdam (A-agenda 19-10-2023)

0.b Technische briefing omgevingsdiensten en werking VTH-stelsel

1 Opening en mededelingen

35

De voorzitter opent de vergadering om 20.01 uur.

Mededelingen

40

- Dit betreft een reguliere commissievergadering. Op donderdag 19 oktober 2023 behandelen wordt in een aparte commissievergadering de VVGB (voordrachtverklaring van geen bedenkingen) voor de Noorder IJplas behandeld.
- De vergaderingen worden live uitgezonden en zijn terug te kijken via de website.
- De vergaderingen vinden hybride plaats.
- De voorzitter heeft voorafgaand aan de vergadering geen berichten van verhindering ontvangen.
- Voor het inspreekhelfuur hebben zich twee sprekers aangemeld.
- Er zijn voorafgaand aan de vergadering geen rondvragen aangemeld.
- De beantwoording van de technische vragen is afgerond.
- De spreektijd voor deze vergadering is vastgesteld op drie uur.
- De voorzitter wijst de aanwezigen erop dat er aanstaande vrijdag, 20 oktober, een RES-bustour gepland staat. Zij herinnert hen eraan dat de uitnodiging hiervoor beschikbaar is op de Statensite. Verder meldt zij dat er een werkbezoek aan Tata Steel gepland staat op 30 oktober 2023. Het definitieve programma voor dit bezoek is op 16 oktober met de Statenleden gedeeld.

45

50

55

2 Inspreekhelfuur

Mevrouw Groos spreekt in, in haar rol als voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad van Tata Steel. Ze is hier om te spreken over twee belangrijke zaken: het RIVM-rapport en het perspectief en de positie van werknemers van Tata Steel.

60

Eerst haalt ze het recente RIVM-rapport aan, dat aangeeft dat bewoners van Wijk aan Zee een levensverwachting hebben die 2,5 maanden korter is. Ze is niet verrast door deze bevinding gezien de eerdere berichten over overlast en vervuiling door Tata Steel. Ze benadrukt dat het rapport duidelijkheid geeft over de bijdrage van Tata Steel aan de luchtkwaliteit en de daaraan verbonden gezondheidsrisico's. Dit helpt Tata Steel om gerichte verbeteringen aan te brengen, wat ze als positief ziet.

65

Mevrouw Groos wijst op lopende initiatieven bij Tata Steel om uitstoot te verminderen, zoals maatregelen bij hun pelletfabriek. Ze herinnert iedereen eraan dat Tata Steel een zware industrie is en dat er altijd gewerkt wordt aan het verminderen van overlast. Ze uit haar zorgen over de berichtgeving in de media die de bevindingen van het rapport mogelijk overdrijft, wat leidt tot meer wantrouwen bij het publiek. Ze vraagt zich af waarom er geen vragen zijn gesteld over de overige verkorte levensverwachting van 5,5 maand en benadrukt dat er andere bronnen zijn die de gemiddelde levensverwachting verkorten, waar ook aandacht aan besteed moet worden.

70

75 Ze verwijst naar een TNO-rapport uit 2022, dat aangeeft dat geen enkele gemeente in Nederland voldoet aan de WHO-norm voor fijnstof. Ze merkt op dat er verbeteringen zijn geweest in de afgelopen jaren, met afnemende fijnstofconcentraties in de IJmond.

Mevrouw Groos vestigt vervolgens de aandacht op de negenduizend medewerkers van Tata Steel.
80 Ze merkt op dat veel debatten zich richten op omwonenden, maar dat veel van deze omwonenden ook werknemers zijn van Tata Steel. Ze benadrukt dat de werknemers niet in 'goed' of 'slecht' willen worden ingedeeld en dat ze geloven in oplossingen voor een schoner en groener staalbedrijf. Ze haalt eerdere initiatieven aan, zoals de PAK's-stoffen-convenanten, en het plan Groen Staal. Ze roept de Statenleden op om een rol te spelen in de toekomst van de IJmond en
85 benadrukt het belang van hun steun voor de toekomst van groen staal.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Roosendaal** (VVD) dankt mevrouw Groos voor haar inspraak en geeft aan het belangrijk
90 te vinden om vanuit een volksgezondheidsperspectief aandacht te besteden aan de verkorte levensverwachting van 5,5 maanden door andere oorzaken. Hij is van plan dit punt verder op te pakken. Vervolgens stelt hij twee vragen. Ten eerste vraagt hij of er vertrouwen is in de meetresultaten van de Roadmap Plus maatregelen en waarom. Ten tweede wil hij weten wanneer de Centrale Ondernemingsraad een gedetailleerd tijdspad verwacht te ontvangen voor de nieuwe
95 groenstaalroute. De Staten hebben hier herhaaldelijk om gevraagd.

Mevrouw **Groos** geeft aan dat ze vertrouwen heeft in de maatregelen van de Roadmap Plus en in de metingen daarvan. Ze licht toe dat sommige maatregelen, zoals het filteren van PAK's stoffen bij de reiniging van rookgassen uit de gloeiovens, niet direct meetbaar zijn in de depositie op de
100 grond, maar wel in de luchtemissies. Ze begrijpt dat er vragen zijn over de halvering van de uitstoot van PAK's stoffen, maar benadrukt dat niet alle uitstoot op dezelfde manier gemeten kan worden.

Met betrekking tot de tweede vraag over het kritische tijdpad geeft Mevrouw Groos aan dat dit
105 een relevante vraag is. De Centrale Ondernemingsraad heeft een adviesaanvraag ontvangen over het huidige plan van de directie en deze is nog in overweging. Dit geeft aan hoe complex het vraagstuk is. Het kritische tijdpad is ook afhankelijk van gesprekken met het ministerie van EZK. Ze verwacht dat er eind november meer concrete informatie beschikbaar zal zijn en dat ze op dit moment nog geen volledig kritisch tijdpad hebben.

110 Mevrouw **Bouhlei-Lascaris** (SP) geeft aan dat haar partij ook opmerkt dat de focus vooral ligt op de omwonenden. Ze licht toe dat de SP daarom in februari een werkgroep heeft opgericht binnen Tata Steel, bestaande uit werknemers. Het doel van deze werkgroep is om te onderzoeken hoe ze de werkomgeving voor deze werknemers schoner kunnen maken, met als leidende gedachte
115 'schoon werk, schone omgeving'.

De **voorzitter** constateert dat er geen vraag is gesteld.

De heer **Teeuwen** (BBB) bedankt de spreker voor de gedetailleerde uitleg en brengt het onderwerp
120 van werkgelegenheid ter sprake, een kwestie die naar zijn mening iedereen raakt. Hij vraagt hoe de Centrale Ondernemingsraad de berichtgeving ervaart rondom Tata India met betrekking tot Tata

IJmuiden, vooral in het licht van de werkgelegenheid. Hij wijst op enkele tegenstrijdige uitspraken die hierover zijn gedaan en wil weten hoe de ondernemingsraad de betrokkenheid en toewijding van Tata India ten opzichte van Tata IJmuiden beoordeelt.

125

Mevrouw **Groos** reageert op de vraag door te benadrukken dat het commitment vanuit India duidelijk is. Ze merkt op dat ze als Centrale Ondernemingsraad regelmatig in gesprek zijn met de Raad van Commissarissen, waaronder de voorzitter, de heer Narendran. Ze wijst erop dat hij onlangs in Nederland is geweest en dat ze hem vaker spreken dan hij in de Nederlandse media verschijnt. Sinds de opheffing van Tata Steel Europa zijn ze nu direct onderdeel van Tata Steel Limited, wat heeft geleid tot directere contacten. Mevrouw Groos gelooft dat dit heeft bijgedragen aan het vertrouwen in het commitment van India voor het behoud van het bedrijf in IJmuiden.

130

Ze benadrukt verder dat Tata Steel IJmuiden een geïntegreerde site zou moeten blijven en dat de werkgelegenheid grotendeels hiervan afhankelijk is. Bij de plaatsing van nieuwe installaties verwacht ze dat er in de toekomst met minder mensen gewerkt zal worden, maar dit verschil zou beperkt blijven tot enkele honderden werknemers. Dit komt omdat moderne installaties efficiënter zijn en met minder personeel kunnen functioneren. Desondanks is het doel van de vergroening om de werkgelegenheid in IJmuiden te behouden, en ze gelooft dat het Indiase moederbedrijf deze visie ondersteunt.

135

140

Mevrouw **Vroom** (D66) bedankt de spreker voor haar toelichting. Ze noemt dat mevrouw Groos een verzoek heeft gedaan voor steun en vraagt hoe dit concreet vormgegeven kan worden. Ze wil weten wat er specifiek vanuit de Staten nodig is om Tata Steel te ondersteunen.

145

Mevrouw **Groos** licht toe dat er een bepaald proces gevolgd moet worden, inclusief zaken zoals vergunningen en een milieueffectrapportage. Ze benadrukt dat het essentieel is om vertrouwen te hebben in het bedrijf, zowel in de opzet als in de uitvoering van de plannen. Volgens haar moet dit vertrouwen de basis vormen voor het gehele proces. Met dit vertrouwen kan er ook een versnelling in het traject worden gerealiseerd.

150

De heer **Dessing** (FvD) bedankt de spreker voor de duidelijke toelichting. Hij refereert aan het eerdergenoemde punt over stigmatisering en het soms vertekende beeld in de media, waarbij feiten mogelijk door elkaar gehaald worden. Hij vraagt hoe dit wordt ervaren vanuit haar positie en die van de ondernemingsraad, en in hoeverre werknemers van Tata Steel hinder ondervinden van dit negatieve imago dat rond het bedrijf hangt.

155

Mevrouw **Groos** geeft aan dat de stigmatisering duidelijk merkbaar is binnen Tata Steel. Dit blijkt uit diverse communicatievormen, zoals e-mails en telefoontjes van betrokkenen. Ze refereert ook aan reacties op de Facebookpagina "je bent Tata als..." en het feit dat sommige mensen zelfs persoonlijk langskomen om hun gevoelens te uiten. Mevrouw Groos heeft onlangs nog informatie hierover gedeeld op NH Nieuws. Ze merkt op dat de impact varieert per individu: sommige medewerkers worden hier diep door geraakt, terwijl anderen een dikkere huid hebben en doorgaan met hun werk in de overtuiging dat het goed zal komen. Desondanks erkent ze dat de negatieve beeldvorming veel medewerkers aangrijpt.

160

165

Statenlid **Laport** (GL) bedankt de spreker voor haar bijdrage. Hij reageert op haar opmerking over de onrust die het rapport heeft veroorzaakt. Hij stelt de vraag of de voortdurende

170 onduidelijkheid vanuit Tata, met steeds veranderende plannen en verschuivende planningen, niet ook een grote bron van onrust is. Hij suggereert dat het wellicht belangrijk is voor Tata om hier meer duidelijkheid over te verschaffen.

175 Mevrouw **Groos** erkent dat de opeenvolgende wijzigingen in de toekomstvisie en voortzetting van het bedrijf verwarring kunnen veroorzaken. Ze herinnert eraan dat ze oorspronkelijk zijn gestart met een CCS-benadering, gevolgd door het eerste plan Groen Staal en nu een herziening van dat plan, hoewel het nog steeds gebaseerd is op enkele van dezelfde uitgangspunten. Ze begrijpt dat deze veranderingen verwarring kunnen scheppen en benadrukt dat het aan het bedrijf is om de plannen duidelijk uit te leggen.

180 Statenlid **Laport** (GL) voegt toe dat de voortdurende veranderingen in plannen niet alleen voor verwarring zorgen, maar ook onrust en vragen over geloofwaardigheid oproepen. Hij geeft aan dat wanneer een bedrijf herhaaldelijk met andere plannen komt, omwonenden zich terecht kunnen afvragen waar ze aan toe zijn.

185 Mevrouw **Groos** erkent dat verandering in plannen onduidelijkheid en onrust kan veroorzaken. Ze benadrukt echter dat het belangrijk is om uit te leggen welke verbeteringen zijn aangebracht ten opzichte van een eerder plan. Ze haalt aan dat tijdens participatieavonden, waarbij ze zelf alle keren aanwezig was, bepaalde feedback en suggesties zijn geuit. Sommige van deze opmerkingen zijn in het huidige plan opgenomen. Het is dus een kwestie om een aantal zaken nog verder te verbeteren ten opzichte van het oorspronkelijke plan.

195 Statenlid **Kostić** (PvdD) bedankt Mevrouw Groos voor haar aanwezigheid en bijdrage. Zij benadrukt het belang dat haar fractie hecht aan de gezondheid van de werknemers, zowel nu als in de toekomst. Zij wijst op de zorgen rondom de PAK's en de gestelde doelen door Tata. Statenlid **Kostić** geeft aan dat haar fractie moeite heeft met het vertrouwen in Tata, vooral omdat ze in het verleden hebben vertrouwd op de gegevens en meldingen van Tata Steel. Echter, toen er metingen en handhaving plaatsvonden, bleek dat Tata Steel bepaalde normen overschreed en de meetgegevens niet correct waren. Zij vraagt hoe van hen verwacht wordt vertrouwen te hebben, vooral met betrekking tot de bewering over de vijf procent reductie van PAK's. Zij wijst erop dat, ondanks de beweringen van Tata Steel in 2022 dat ze deze reductie hebben bereikt en dit naar de pers en de Tweede Kamer hebben gecommuniceerd, de provincie nog steeds stelt dat ze deze bewering niet kunnen verifiëren. Zijn vraag aan Mevrouw Groos is hoe deze situatie snel verbeterd kan worden.

205 Mevrouw **Groos** geeft aan dat het voor haar moeilijk is om de vraag te beantwoorden, aangezien zij niet verantwoordelijk is voor de metingen en meetgegevens. Ze benadrukt dat PAK's op verschillende manieren worden gemeten. Hoewel er in discussies vaak wordt gesproken over de kooksfabrieken in relatie tot PAK's, zijn er bij Tata Steel meerdere installaties die PAK's uitstoten. Ze wijst specifiek op de naverbranding van rollen, waaronder de gloeierij en de koudwas. Door de uitstoot hiervan te minimaliseren of zelfs te elimineren, kan er een bepaalde reductie in de uitstoot van PAK's worden behaald. Ze suggereert dat op basis van deze maatregelen de vermindering van PAK's zichtbaar zou moeten zijn.

215 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt aan Mevrouw Groos of zij het ermee eens is dat, wanneer zelfs de provincie als toezichthouder niet binnen een jaar kan bevestigen dat de reductie van vijftig

procent PAK's is behaald, Tata terughoudender zou moeten zijn in het doen van uitspraken in de media.

220 Mevrouw **Groos** geeft aan dat zij niet verantwoordelijk is voor de manier waarop het bedrijf met de media communiceert. Ze licht toe dat er verschillende methodes zijn om de PAK's-uitstoot te meten. Ze kan niet bevestigen dat het bedrijf terughoudender moet zijn in zijn uitspraken naar de media. Als het bedrijf een uitspraak heeft gedaan op basis van bepaalde metingen, dan staat zij daarachter.

225 De heer **Teeuwen** (BBB) vraagt om verduidelijking over het participatieproces bij Tata. Hij benadrukt zijn bewondering voor het technische niveau binnen het bedrijf en vindt het opvallend dat mensen van buiten het bedrijf suggesties doen voor verbeteringen. Hij is benieuwd hoe het mogelijk is dat deze 'outsiders' blijkbaar betere of slimmere inzichten hebben dan de technisch deskundige medewerkers van Tata zelf. Hij is benieuwd naar het perspectief van mevrouw Groos hierop.

230 Mevrouw **Groos** benadrukt het belang van het betrekken van de gemeenschap bij besluitvormingsprocessen en stelt dat de inbreng van externe partijen niet onderschat moet worden. Ze merkt op dat er verschillende groepen en individuen zijn die diepgaande kennis hebben over het groenstaalplan, waaronder groepen als Zeester en IJmond IJzersterk. Ze geeft aan dat ze
235 zelf een technische achtergrond heeft en begrijpt dat bij het kiezen van de beste oplossing verschillende factoren in overweging worden genomen. Ze benadrukt dat, terwijl er enige aanpassingen zijn gemaakt op basis van feedback, de kern van het plan – het gebruik van waterstof om ijzer te produceren en een smelttechnologie voor het ijzer – intact blijft. Een belangrijke overweging was het risico verbonden aan de omvang van de initiële opzet. Een andere factor die
240 meespeelde, was de mogelijkheid van de gekozen smelttechnologie om meer gerecycled staal te verwerken, wat een punt van zorg was dat naar voren werd gebracht tijdens de participatiebijeenkomsten en dat steeds belangrijker werd in de politieke discussies.

245 De **voorzitter** constateert dat de commissie geen verdere vragen heeft en dankt mevrouw Groos voor haar inspraak.

De tweede inspreker is de heer **Klaassen** van Stichting IJmond IJzersterk. De heer Klaassen benadrukt dat de toegewezen insprektijd van drie minuten beperkt is, wat hen ertoe heeft aangezet vooraf een brief te sturen. Hij hoopt dat deze door de aanwezigen is gelezen. De
250 stichting heeft onlangs deelgenomen aan een seminar georganiseerd door Rijkswaterstaat, waarin de basis werd gelegd voor de opleiding van toezichthouders om de wet uit 1993 te handhaven, wat een aanzienlijke energiebesparing kan opleveren. Klaassen benadrukt dat hun benadering is gericht op het identificeren van kansen en oplossingen, in tegenstelling tot sommige milieuactivisten. Hij ziet de transitie van Tata Steel als een kans voor toekomstige generaties en
255 pleit voor de oprichting van een High Tech Campus in de regio IJmond, gericht op innovatie, onderzoek, ontwikkeling en scholing op alle niveaus. De stichting werkt momenteel samen met Arcadis om een haalbaarheidsonderzoek naar de campus te laten uitvoeren en hoopt de offerte eind 2023 te kunnen delen. Ze vragen financiële steun voor dit onderzoek. De heer Klaassen benadrukt ook het belang van de maakindustrie in Noord-Holland. Hij is van mening dat het
260 participatieproject met Tata Steel succesvol was, ondanks enige kritiek van sommige groepen.

Verder haalt hij de definitie van gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie aan en verwijst

naar een rapport van het RIVM over gezondheidsschade door het buitenmilieu. Hij benadrukt het belang van welzijn en pleit voor een onderzoek naar de sociaaleconomische impact van Tata Steel op de regio IJmond.

Samenvattend vraagt hij de provincie om steun voor het plan van de High Tech Campus, stelt dat er geen nieuw participatietraject nodig is en benadrukt het belang van het beoordelen van de impact van Tata Steel op het welzijn van de gemeenschap.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Dessing** (FvD) spreekt zijn waardering uit voor de duidelijke brief van Stichting IJmond IJzersterk en noemt het verhelderend om zo'n goed onderbouwd alternatief geluid over Tata Steel te lezen. Hij vraagt zich af waarom hij dit geluid eerder niet heeft gehoord. Zijn vraag richt zich op de nuance die de stichting aanbrengt in het debat, zowel wat betreft het participatietraject als de bredere kijk op welzijn, die verder gaat dan alleen mogelijke gezondheidsschade. Hij is benieuwd of dit geluid ook in de media is overgekomen. De heer Dessing wil weten of de stichting met deze boodschap naar buiten is getreden en hoe zij denken over de beeldvorming rondom hun werk en de boodschap die zij willen overbrengen.

De heer **Klaassen** vertelt dat hij momenteel het boek "Waarom de wereld niet naar de knoppen gaat" van Maarten Boudry leest. Hierin wordt benoemd dat slecht nieuws sneller verspreidt dan goed nieuws. Klaassen geeft aan dat zij met Stichting IJmond IJzersterk een ander soort nieuws brengen. Hoewel er in de Volkskrant een artikel heeft gestaan waarin hij is geciteerd, merkt hij dat hun berichtgeving moeilijk wordt opgepikt door de Noord-Hollandse dagbladen. Ondanks dat ze veel stukken en onderbouwingen hebben ingestuurd, worden deze vaak niet geplaatst. NH Nieuws heeft wel kort aandacht aan hen besteed. Klaassen benadrukt dat ze actief proberen hun boodschap te verspreiden en dat hij veel stukken heeft gestuurd. Hij geeft een voorbeeld waarbij hij, na een artikel van het Longfonds door meneer Rutgers, een uitgebreide e-mail naar meneer Rutgers heeft gestuurd, maar hier geen reactie op heeft gekregen. De heer Klaassen ervaart dat hun boodschap vaak niet wordt geplaatst, omdat dit een ander geluid is dan die van milieuactivisten.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft twee vragen voor de heer Klaassen. Zijn eerste vraag gaat over het derde punt dat de heer Klaassen heeft aangekaart. De heer Roosendaal vraagt te bevestigen of de heer Klaassen van hen verwacht dat ze in een vervolgonderzoek door het RIVM specifieke aandacht vragen voor het bredere welzijn. Dit betekent niet alleen kijken naar de gezondheidseffecten van milieutechnische uitstoot, maar ook de impact van sociale cohesie en werk op de levensverwachting en het aantal gezonde levensjaren.

De heer **Klaassen** bevestigt dit.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een tweede vraag voor de heer Klaassen, gericht op het eerste punt dat hij heeft aangekaart over de High Tech Campus. Hij wil meer informatie over wat de heer Klaassen precies verwacht van de provincie met betrekking tot dit initiatief. Daarnaast is hij geïnteresseerd in de rol van de gemeente in dit project. De heer Roosendaal informeert of de heer Klaassen al contact heeft gehad met de gemeente over de mogelijkheid om, naast de bestaande Greenports, een nieuw cluster te creëren in de IJmond dat zich richt op de

310 maakindustrie. Hij benadrukt het belang van dit initiatief voor het werk van toekomstige generaties.

De heer **Klaassen** geeft aan dat in hun commissie Bertus Berghuis zit, het oudste raadslid van Nederland uit de gemeente Heemskerk. De heer Berghuis is actief aan het lobbyen binnen die
315 gemeente. Hierdoor is de gemeente Heemskerk positief gestemd en lijkt klaar om van start te gaan met het initiatief. Er staat nog een gesprek gepland met Beverwijk, en IJmuiden laat het project voorlopig even rusten. De heer Klaassen benadrukt dat ze eerst een volledig beeld wilden hebben van het initiatief en dat ze dit bijna rond hebben. De laatste stappen zijn gesprekken met Techport en de Tata Steel Academie, omdat zij ook betrokken moeten zijn bij het dragen van dit project. De
320 heer Klaassen belooft om de provincie volledig te informeren zodra alle details duidelijk zijn en benadrukt dat ze momenteel in de afrondende fase zitten van hun afstemming.

Statenlid **Kostić** (PvdD) bedankt de spreker voor zijn bijdrage en geeft aan dat ze zijn inbreng waardeert, ondanks dat ze mogelijk verschillende standpunten hebben in de discussie. Ze uit
325 haar moeite om duidelijk te begrijpen wat de spreker precies bedoelt met betrekking tot welzijn en gezondheid. Ze haalt een uitspraak van het RIVM aan die stelt dat de grootste gezondheidswinst in de IJmond behaald kan worden door de uitstoot van Tata te verminderen en vraagt of de spreker het hiermee eens is. Vervolgens wijst ze op een rapport van de Intelligence Group dat heeft onderzocht of het personeel van Tata in de regio elders aan de slag kan. Ze
330 benadrukt dat er bedrijven, mogelijk duurzame, zijn die op zoek zijn naar personeel. Ze vraagt zich af of het niet bijdraagt aan het welzijn van deze werknemers als ze een andere baan zouden krijgen.

De heer **Klaassen** verwijst in zijn reactie naar een rapport van de Universiteit van Oxford. Volgens
335 dit rapport zouden er vijftientachtigduizend banen verloren gaan als Tata Steel zou verdwijnen. Hij benadrukt dat veel van de banen die verdwenen zijn bij Tata Steel, nu worden ingevuld door regionale bedrijven die aan Tata Steel leveren. Klaassen haalt ook een ander punt aan over de levensverwachting in relatie tot luchtvervuiling. Hij noemt dat, volgens gegevens vóór het RIVM-rapport, een toename van fijnstof in de lucht zou leiden tot een verkorte levensverwachting.
340 Desondanks ligt de levensverwachting in Noord-Holland, exclusief Amsterdam, boven het landelijk gemiddelde. Hij vergelijkt dit met andere regio's zoals Stadskanaal en Grimsby. Grimsby was vroeger de grootste visserijhaven ter wereld en heeft een drastische daling in gezonde levensjaren ervaren na economische tegenslagen en de Brexit. De heer Klaassen sluit af met een retorische vraag aan het adres van de vraagsteller, of zij bereid zou zijn om dergelijke risico's voor de
345 bevolking te nemen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) benadrukt dat zij graag wil dat er daadwerkelijk wetenschappelijk bewijs wordt aangeleverd dat dezelfde waarde en betrouwbaarheid heeft als dat van het RIVM.

350 De **voorzitter** constateert dat dit geen korte verhelderende vraag is.

De heer **Faassen** (50PLUS) geeft aan dat hij de ingezonden brief van goede kwaliteit vindt. Hij stelt vervolgens twee vragen. Ten eerste vraagt hij naar het aantal leden van de stichting om inzicht te krijgen in de draagkracht van de stichting. Ten tweede is hij geïnteresseerd in welke
355 financiële ondersteuning de stichting nodig verwacht te hebben om verder te kunnen gaan.

De heer **Klaassen** licht toe dat volgens naar inschatting van de campus het haalbaarheidsonderzoek naar verwachting ongeveer € 250.000 zal kosten. Dit bedrag is gebaseerd op een voorlopige schatting. Voor de financiering hiervan zijn ze op zoek naar diverse financiële bronnen. Wat betreft
360 de omvang van de stichting, vermeldt hij dat ze uit vijf commissieleden bestaan. Desondanks gelooft hij dat ze ongeveer 70% van de inwoners van de IJmond vertegenwoordigen.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) stelt een vraag met betrekking tot het High Tech Campus-initiatief. Ze benadrukt dat de provincie als doelstelling heeft om tegen 2050 volledig circulair te opereren.
365 Ze vraagt in welke mate de voorgestelde plannen van het High Tech Campus in lijn zijn met deze doelstelling van circulariteit.

De heer **Klaassen** benadrukt dat de plannen en oplossingen die ze bedenken goed passen binnen de gestelde doelen. Hij wijst erop dat simpelweg zaken verbieden niet zal leiden tot het bereiken
370 van de gewenste resultaten. Hij onderstreept het belang van technici in het realiseren van een succesvolle transitie. Hij geeft aan dat er momenteel een tekort is aan technisch geschoold personeel, wat de transitie vertraagt. De heer Klaassen suggereert dat mensen die protesteren beter een technisch beroep kunnen kiezen, zodat ze daadwerkelijk een bijdrage kunnen leveren. Hij is van mening dat technologische oplossingen essentieel zijn voor een geslaagde transitie en
375 biedt aan om tijdens de pauze een verontrustend voorbeeld te delen als men op de huidige weg doorgaat.

De heer **Klein** (CU) vraagt de heer Klaassen om verder toe te lichten wat de toegevoegde waarde zou zijn van de High Tech Campus in vergelijking met de reeds bestaande Techport. Hij is
380 benieuwd naar de onderlinge verhouding en het onderscheid tussen de twee initiatieven.

De heer **Klaassen** legt uit dat, hoewel Techport al initiatieven heeft ondernomen met een innovatiecentrum, zij met de High Tech Campus een meer uitgebreide onderwijs- en onderzoeksomgeving voor ogen hebben. Het doel is om een plek te creëren waar
385 studiemogelijkheden op alle niveaus worden aangeboden, inclusief technische opleidingen voor lbo'ers. Hij benadrukt dat ze in gesprek zijn met zowel de Tata Steel Academie als Techport en dat er ook contacten zijn met andere scholen die het idee steunen.

De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn vanuit de commissie en dankt de heer
390 Klaassen voor zijn inspraak.

3 Vaststellen agenda, verslagen 18 september 2023 en 21 september 2023, lijst openstaande moties en lijst openstaande toezeggingen

De griffie heeft voorafgaand aan de vergadering geen opmerkingen ontvangen over de verslagen van 18 en 21 september 2023. De **voorzitter** constateert dat er geen opmerkingen zijn over de agenda, de lijst openstaande moties en de lijst openstaande toezeggingen. Alle genoemde stukken zijn aldus vastgesteld.

400

3.a Doorkijk lange termijnagenda

Er zijn geen vragen of opmerkingen over de lange termijnagenda. De **voorzitter** concludeert dat deze aldus is vastgesteld.

4 A-agenda Algemeen

4.a Begroting 2024 (A-agenda alle commissies 9 en 16 oktober 2023)

4.a.1 Memorie van antwoord GS op technische vragen

In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2024 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. Agendapunt 4.a.1. betreft de memorie van antwoord waarin Gedeputeerde Staten de schriftelijke vragen van Provinciale Staten over de begroting 2024 hebben beantwoord. De commissieleden wordt gevraagd met elkaar en gedeputeerde de onderwerpen in de begroting (en de memorie van antwoord) te bespreken die betrekking hebben op de commissie Leefbaarheid. Vanuit de leidende commissie Bestuur wordt de voordracht ter besluitvorming doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 6 november 2023, waaraan het verslag van deze commissie als advies wordt toegevoegd.

Eerste termijn commissie

De heer **De Wit** (VVD) stelt als eerste een praktische vraag gericht aan de portefeuillehouder Omgevingsdiensten. Hij wil weten wanneer de Staten worden geïnformeerd over de evaluatie van de effectiviteit en efficiency van de omgevingsdiensten. Dit is een vraag die eerder ook in de commissie is opgeworpen.

Vervolgens gaat de heer De Wit verder met het belangrijkste punt van de VVD ten aanzien van de Begroting 2024: de aanpak van netcongestie. Hij licht toe dat de energietransitie waar Nederland en Noord-Holland voor staan, voor grote uitdagingen zorgt, waaronder de beschikbaarheid van grondstoffen en gekwalificeerd technisch personeel. Echter, de focus van de VVD ligt vooral op netcongestie. Hij verwijst naar een recent artikel in het Financieel Dagblad dat het probleem bij de energietransitie niet alleen de duurzame energieopwekking is, maar ook het gebrek aan vraag vanuit het bedrijfsleven. Dit komt mede door het volle energienet, oftewel netcongestie.

De heer De Wit benadrukt het belang van de provinciale regierol in deze kwestie. Hij prijst de samenwerking in de Taskforce voor de energie-infrastructuur Noord-Holland, een initiatief waar provincie, gemeenten en netbeheerders samenwerken. Hij ziet deze samenwerking als de sleutel om bedrijven te helpen hun bedrijfsprocessen aan te passen. De VVD ziet de rol van de provincie vooral in het versnellen van procedures, het aanleggen van infrastructuur en het stimuleren van alternatieve oplossingen voor het overbelaste net.

De heer **Dessing** (FvD) bedankt de VVD voor hun toelichting en geeft aan dat hij zich gedeeltelijk kan vinden in hun standpunt. Hij erkent de uitdagingen van netcongestie, maar wijst op verschillende uitgangspunten die zijn partij anders ziet. Zijn hoofdvraag richt zich op de financiële kant van de plannen van de VVD. Hij wil weten of er voldoende budget is gereserveerd voor deze ambities. Daarnaast vraagt hij of de VVD van plan is meer geld uit te trekken voor deze doelen en, zo ja, hoe ze dat denken te financieren.

De heer **De Wit** (VVD) reageert op de opmerkingen van de heer Dessing door te stellen dat het lijkt alsof de heer Dessing al vooruitloopt op het betoog van de VVD. De VVD wil de provinciale regierol verder invulling geven en daarbij niet alleen vertrouwen op hun eigen inzichten, maar

juist gebruik maken van het bestaande netwerk en de expertise van de Taskforce Energie-
infrastructuur. Ze willen ook het bedrijfsleven in Noord-Holland betrekken om te bepalen wat er
450 precies nodig is voor een effectieve energietransitie. Na deze verkenning wil de VVD in de Staten
bespreken of er meer budget nodig is voor deze maatregelen. Het uiteindelijke doel van de VVD
is om te onderzoeken of er steun is voor zo'n verkenning. Als die steun er is, zullen ze een
conceptmotie voorstellen en delen om de interesse van andere partijen te peilen.

455 De heer **Klein** (CU) geeft aan dat hij meer informatie nodig heeft om het voorstel van de VVD
goed te kunnen beoordelen. Hij erkent het probleem van netcongestie, maar heeft moeite om de
connectie te zien tussen dit probleem en de zorgen van ondernemers over hun businesscases. Hij
vraagt de VVD om duidelijkheid over hoe deze zaken met elkaar in verband staan. Hij suggereert
460 dat de VVD dit nu mondeling toelicht of het later schriftelijk uitwerkt zodat de Statenleden een
beter inzicht krijgen in het voorstel.

De heer **De Wit** (VVD) geeft aan dat zij hun voorstel schriftelijk zullen uitwerken en delen met de
Statenleden. Hij legt uit dat hun zorg voortkomt uit gesprekken met bedrijven die hun
bedrijfsprocessen willen aanpassen, wat vaak resulteert in een verhoogde vraag naar elektriciteit.
465 Hierdoor is er vaak een verzwaarde aansluiting nodig, wat problematisch wordt vanwege de
netcongestie. Hij illustreert dit met een voorbeeld van twee bedrijven op hetzelfde
bedrijventerrein met verschillende piekmomenten in hun elektriciteitsverbruik. Er zijn
oplossingen denkbaar voor dit soort situaties. De VVD wil meer van dit soort voorbeelden
verzamelen en op basis daarvan bepalen welke aanvullende rol de provincie kan spelen.

470 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt de VVD of zij het erover eens zijn dat energiebesparing een
belangrijk onderdeel is van de oplossing. Ze benadrukt ook dat de provincie hier beter op zou
moeten toezien en handhaven.

475 De heer **De Wit** (VVD) bevestigt dat hij energiebesparing ziet als een cruciale stap om het
probleem aan te pakken. Echter, wat betreft het handhaven daarop op provinciaal niveau, is hij
terughoudend.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of ze de VVD in deze beantwoording hoort twijfelen over
480 handhaving op wet- en regelgeving.

De heer **De Wit** (VVD) geeft aan dat hij niet op de hoogte is van specifieke provinciale regelgeving
waarop gehandhaafd zou moeten worden wat betreft energiebesparing.

485 De heer **Van Tiggelen** (PVV) maakt eerst een opmerking over het doorgaan van de energietransitie
en refereert aan een afdeling genaamd "Kan niet". Hij kiest ervoor niet verder op dit punt in te
gaan.

Vervolgens geeft hij aan dat er door zijn fractie eerder twee vragen zijn gesteld over
490 onderwerpen die de leefomgeving raken. Hij bedankt gedeputeerde Kocken en gedeputeerde
Olthof voor hun antwoorden. Echter, het antwoord op vraag nummer 87 heeft een nieuwe vraag
opgeroepen. Deze vraag betrof onder andere een breed extern onderzoek naar de milieu- en
natuur gerelateerde risico's van zonne- en windenergie, waarop het antwoord 'nee' was. De heer
Van Tiggelen wil weten waarom niet. Hij vraagt of de impact op de leefomgeving van mensen niet

495 belangrijk genoeg wordt geacht. Ter verduidelijking noemt hij enkele zorgen, waaronder de effecten van bepaalde chemicaliën zoals Bisfenol A, infrason geluid, en de impact op diverse dieren zoals vogels, vleermuizen, insecten en weidevogels die nadelige effecten ondervinden van zonneweiden.

500 Statenlid **Van der Waart** (GL) spreekt haar dank uit voor de zorgvuldige opstelling van de begroting en de gedetailleerde antwoorden. Ze benadrukt dat er veel gebeurt en het is verheugend om dat terug te zien in de begroting. GroenLinks ondersteunt volledig de primaire doelstelling van het bijdragen aan de energietransitie en het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Statenlid Van der Waart geeft aan dat er nog veel onderzocht moet worden en dat
505 programma's worden bijgewerkt. In het bijzonder is ze geïnteresseerd in de actualisatie van het Actieprogramma Klimaat. Statenlid Van der Waart noemt ook de voorstellen van de VVD over het aanpakken van de netcongestie als interessant. Volgens haar was het aanpakken van de netcongestie een belangrijke taak voor de Taskforce, en een versnelling hierin is welkom. Echter, zij benadrukt dat kernverantwoordelijkheden behouden moeten blijven en wijst op eerdere
510 ervaringen, zoals de verkoop van het energiebedrijf, die niet altijd positief waren.

Statenlid Van der Waart merkt op dat er voor de begroting veel geld nodig is, wat een minder positief aspect is van het lezen van de begroting. Zij is echter verheugd dat er deze periode meer middelen beschikbaar zijn vanuit de opcenten, ondanks dat dit soms pijn doet. Zij benadrukt dat
515 deze middelen essentieel zijn om de uitdagingen aan te gaan.

De heer **Karar** (PvdA) begint met het uitspreken van zijn dank aan de ambtenaren voor het vormgeven van de begroting in een korte tijdspanne. Hij geeft aan dat zijn partij tevreden is met het resultaat, maar er zijn drie specifieke punten die hij wil benadrukken.

520 Allereerst merkt hij op dat het positief is dat de klimaataanpak steeds meer een structureel onderdeel wordt van de begroting, in plaats van dat deze voornamelijk gefinancierd wordt met incidentele uitgaven uit de reserves.

525 Als tweede punt geeft de heer Karar aan dat hij een belangrijke doelstelling mist in het begrotingshoofdstuk over de energietransitie. Deze doelstelling, die vermeld staat in het coalitieakkoord, gaat over toegankelijkheid en een gelijk speelveld als cruciale voorwaarden voor de provinciale regelingen. Hij benadrukt dat het realiseren van een eerlijk beleid niet per se veel geld hoeft te kosten. Mocht er echter een klein budget nodig zijn om gelijke kansen te creëren,
530 dan zou dit als een investering moeten worden gezien. De voordelen van een beleid waarin iedereen kan deelnemen, zowel maatschappelijk als economisch, wegen volgens hem zwaarder dan de kosten. Hij vraagt de gedeputeerde om meer uitleg over de plannen om de energietransitie voor iedereen in Noord-Holland toegankelijk te maken.

535 Ten derde brengt de heer Karar een subsidie voor de Omgevingsdienst ter sprake, specifiek gerelateerd aan de capaciteit van groen staal. Hij verwijst naar een specifieke uitkering die de provincie ontvangt van het Rijk voor de uitbreiding van de capaciteit van de Omgevingsdienst Noord-Holland, met betrekking tot de maatwerkaanpak van Tata Steel. Hij vraagt zich af of de financiële bijdrage van het Rijk voldoende is, zodat de kosten voor toezicht op Tata Steel niet een
540 te groot deel van de provinciale begroting innemen. Hij verzoekt om een reflectie op dit punt.

De heer **Kanik** (D66) bedankt de ambtenaren voor de duidelijke begroting die is gepresenteerd. Hij herinnert aan de CO₂-impact analyse van de vorige bestuursperiode, waaruit bleek dat de provincie tekortschoot in het behalen van klimaatdoelen. De heer Kanik merkt op dat er recente
545 positieve ontwikkelingen zijn, zoals aanvullende maatregelen van het Rijk en de bevindingen van het Planbureau voor de Leefomgeving. Desondanks benadrukt hij het belang van blijvende inspanning en wijst hij op het belang van het oplossen van netcongestie, waarbij hij waardering uit voor de VVD die dit onderwerp heeft aangekaart.

550 Bij het doornemen van de begroting ziet de heer Kanik dat de coalitie actief blijft werken aan de klimaatdoelen en de klimaataanpak verder uitbreidt. Hij is positief over het verhoogde budget voor de komende jaren en de voorgestelde versnelling van de Regionale Energiestrategie (RES). Toch uit hij zijn zorgen over het al dan niet behalen van de provinciale klimaatdoelen en vraagt hij naar specifieke uitwerkingen en invullingen van het beleid. Hij is met name geïnteresseerd in
555 de inspanningen van het college op het gebied van de warmtetransitie en de koppeling met het nationale klimaatbeleid.

De heer Kanik brengt ook de discussie over klimaatdoelen en de rol van kernenergie naar voren. Hij benadrukt het belang van consistentie in het beleid en het voorkomen van twijfel over
560 vastgestelde maatregelen. Hoewel hij niet per se tegen kernenergie is, maakt hij zich zorgen over hoe het onderwerp wordt gebruikt in debatten en pleit hij ervoor om de discussie over kernenergie voornamelijk op nationaal niveau te houden.

Tot slot bespreekt de heer Kanik het thema cultuur. Hij refereert aan plannen in de begroting over samenwerking met gemeenten en andere partners rondom voorzieningen. Hij vraagt de
565 gedeputeerde naar de uitdagingen voor sport- en cultuurfaciliteiten, gezien de beperkte recreatieruimte en toenemende woningbouw. Hij wil weten of er voldoende rekening is gehouden met uitbreiding van gebieden voor cultuur, sport en andere voorzieningen.

570 Statenlid **Kostić** (PvdD) uit haar zorgen over de staat van het klimaat, biodiversiteit en waterkwaliteit in de provincie, zoals blijkt uit de brede basismonitor. Ze merkt op dat, ondanks de investeringen in de begroting, de urgentie van de problemen mogelijk niet volledig wordt erkend. Ze vraagt zich af of de investeringen voldoende zijn en mist een geïntegreerd actieplan voor de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Statenlid Kostić is benieuwd naar de timing van het
575 aangekondigde klimaatactieplan en vraagt of Gedeputeerde Staten bij presentatie van het plan kan onderbouwen hoe ze de crises in samenhang, tijdig en rechtvaardig willen aanpakken. Ze benadrukt het belang van meetbare tussendoelen en jaarlijkse monitoring.

Statenlid Kostić wijst op de noodzaak van energiebesparing en een natuurinclusieve inrichting
580 van de provincie. Omdat slechts een klein percentage van de bedrijven voldoet aan de energiebesparingsplicht van 2008, vraagt Partij voor de Dieren wanneer GS zal overgaan tot handhaving in plaats van een mildere aanpak. Ze is ook benieuwd naar de energiebesparingsdoelen die de provincie zou kunnen stellen. Verder vraagt ze GS of ze zich bewust zijn van de omgevingsvisie uit 2018, waarin staat dat alle nieuwe ontwikkelingen
585 natuurinclusief moeten zijn, en of de provincie sindsdien daadwerkelijk dergelijke ontwikkelingen heeft bevorderd.

Statenlid Kostić stelt voor om een pilot te starten met een burgerberaad voor het klimaat en vraagt of de GS hiervoor openstaat.

590

Tot slot wijst ze op de gelden gereserveerd voor sponsorbeleid en merkt op dat de sponsorcontracten dit jaar aflopen. Ze verwacht dat de GS eerst Provinciale Staten zal raadplegen over toekomstige sponsorovereenkomsten.

595

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt welke feitelijke informatie de basis vormt voor de conclusie dat er een klimaatcrisis is.

Statenlid **Kostić** (PvdD) antwoordt dat dat op basis van de bevindingen van het IPCC is. Hiermee is ook haar betoog in eerste termijn afgerond.

600

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) start met een reactie op de eerdere opmerkingen van de VVD betreffende de netcongestie. Ze erkent de problemen die de energietransitie met zich meebrengt voor het netwerk. Echter, ze uit haar zorgen over het nemen van een regierol, vooral als het gaat om het bouwen van transformatorstations. Ze benadrukt het belang van samenwerking met gemeenten en waarschuwt tegen het opleggen van beslissingen die een grote impact hebben op de leefomgeving, wat draagvlak kan verminderen.

605

Vervolgens stelt mevrouw Uiterwijk vragen over de begroting.

610

- Ze wil weten welke dilemma's er zijn met betrekking tot de energietransitie en woningbouw in relatie tot een gezonde leefomgeving.
- Mevrouw Uiterwijk merkt op dat er in de begroting veel wordt geschreven over VTH-taken en vraagt of er extra budget nodig is voor de verdiepingsslag in samenwerking tussen omgevingsdiensten.
- Over Tata Steel merkt ze op dat er plannen zijn voor intensiever toezicht en vraagt om een reflectie van de gedeputeerde over de financiële implicaties hiervan voor de komende jaren. Ze informeert ook naar eventuele bijdrages van het Rijk en de mogelijkheid om kosten door te berekenen aan het bedrijf zelf onder de Omgevingswet.

615

De heer **Heijnen** (CDA) spreekt zijn waardering uit voor de ambitie van het college om de kwaliteit van cultuur en voorzieningen te versterken. Hij verwijst naar programma 6.3 waarin de provincie aangeeft gesprekken te voeren met partners zoals Dorpswerk, Sportservice en gemeenten. Ook is er aandacht voor het verduurzamen van culturele voorzieningen en dorpshuizen. Echter, hij merkt op dat sportlocaties niet specifiek worden genoemd en vraagt of deze ook worden meegenomen in deze ambitie.

620

625

De heer Heijnen benadrukt het positief te vinden dat sommige taken nu structureel worden gefinancierd in plaats van incidenteel. Hij herinnert aan een motie van het CDA vorig jaar over dit onderwerp die toen niet werd aangenomen. Desondanks complimenteert hij het college voor het aanpassen van hun aanpak.

630

Echter, hij uit zijn zorgen over het budget voor programma 6.3, dat slechts met één miljoen euro per jaar is verhoogd. Hij wijst op eerdere grotere budgetten voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed en vraagt hoeveel maatschappelijke instellingen nog wachten op steun

van de provincie. Hij sluit af met de vraag hoe het college de genoemde ambities wil waarmaken met het beschikbare budget, dat in zijn ogen beperkt lijkt.

635

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft aan dat hij de commissievergaderingen interessant vindt om naar te luisteren, met name vanwege de uitgebreide betogen. Hij merkt op dat verschillende commissies hun eigen specifieke termen of steekwoorden hebben. Voor deze vergadering is "netcongestie" zo'n steekwoord, terwijl in een eerdere vergadering termen als "sedum dakbedekking op bushokjes" centraal stonden. Hij wijst op de hoge kosten die beide met zich meebrengen. Hij erkent dat netcongestie een belangrijk zorgpunt is. Verder uit hij zijn tevredenheid over de sluitende begroting voor 2024, hoewel hij het betreurt dat de opcenten verhoogd moesten worden. Hij beseft echter dat deze verhoging noodzakelijk was. Zijn hoop is dat de kosten voor het aanpakken van netcongestie niet verder zullen stijgen. Hij benadrukt dat de provincie Noord-Holland nog steeds de laagste opcenten heeft. Tot slot spreekt de heer Stulemeijer zijn tevredenheid uit over de uitvoeringskredieten voor de iMPI-projecten.

645

650

Mevrouw **Van den Bogaerde** (Volt) geeft aan dat het als nieuw commissielid een interessante opgave was om de begroting te bestuderen. Ze bedankt iedereen voor de gestelde vragen die verhelderend waren. Ze heeft daarnaast nog drie specifieke vragen over de begroting.

655

Ten eerste verwijst ze naar bladzijde 43 waar gesproken wordt over de provinciale rol in het ondersteunen van gemeenten en andere partijen bij het versnellen van de energietransitie. Ze wil graag weten hoe deze ondersteuning in de praktijk wordt vormgegeven, met name als het gaat om financiële ondersteuning.

660

Vervolgens haalt ze punt 1.5 op bladzijde 29 aan, waarin staat dat de provincie onderzoekt waar aanvullend beleid nodig is voor het beter beschermen van de gezondheid van Noord-Hollanders. Ze vraagt zich af waarom er gesproken wordt van 'aanvullend' beleid als gezondheid een fundamenteel onderdeel zou moeten zijn van het provinciale beleid. Ze vraagt of de provincie het ermee eens is dat gezondheidsbeleid al een basiscomponent zou moeten zijn, zodat aanvullend beleid overbodig wordt.

665

Tot slot wijst ze op bladzijde 29 onder punt 2.1, waar een beschrijving wordt gegeven van de vier OD's in de provincie. Ze merkt op dat het budget voor de OD IJmond in 2023 ruim één miljoen euro bedraagt, maar in 2024 daalt naar ongeveer € 450.000. Bij de andere OD's ziet ze vergelijkbare budgetten, hoewel er bij NZKG een toename is van drie miljoen en bij OD NHN een stijging van € 90.000. Ze vraagt om uitleg over de aanzienlijke vermindering van het budget voor de OD IJmond en of dit te maken heeft met een verwachte afname van vergunningsaanvragen of een andere reden.

670

De **voorzitter** constateert dat de inbreng in eerste termijn door de commissie is geleverd.

675

Schorsing 21.12 tot 21.19 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Kocken** begint in haar reactie met een verwijzing naar de eerdere opmerking van meneer De Wit. Ze waardeert zijn suggestie om meer geld vrij te maken, maar benadrukt dat op dit moment, naar haar inzicht, er voldoende financiële middelen en ambtelijke capaciteit zijn

680 toegewezen voor netcongestie. Ze legt uit dat naast het provinciale budget, er ook een aanzienlijke financiering vanuit het Rijk naar de provincies komt om dit specifieke probleem aan te pakken. Ze verzekert meneer De Wit dat, mocht er in de toekomst meer financiële ondersteuning nodig zijn, zij hem daarover zal informeren, in de verwachting dat hij haar daarin zal ondersteunen.

685 Ze benadrukt verder dat, hoewel het belangrijk is om de urgentie van dit probleem te erkennen, de oplossing waarschijnlijk niet alleen in financiële middelen ligt. Ze erkent dat er bedrijven zijn die hinder ondervinden, bijvoorbeeld in hun pogingen om te vergroenen, en dat dit een bekend probleem is voor de provincie. Ze suggereert dat er waarschijnlijk geen extra onderzoek nodig is naar dit specifieke aspect. Ze bedankt meneer De Wit voor het aankaarten van dit belangrijke onderwerp en is het met hem eens dat dit wellicht een van de grootste uitdagingen is waar de provincie voor staat.

695 De heer **De Wit** (VVD) maakt duidelijk dat hun zorg niet ligt bij het feit dat de provincie meer financiële middelen zou moeten vrijmaken. Daarom roept hij niet op tot het toewijzen van meer geld. Zijn suggestie is gericht op het versterken van de samenwerking binnen de Taskforce. Deze Taskforce is oorspronkelijk opgezet voor samenwerking tussen gemeenten, provincie en netbeheerders. De heer De Wit benadrukt het belang van een nauwere samenwerking met het bedrijfsleven binnen deze structuur. Hij vraagt of de gedeputeerde overweegt om verdiepende gesprekken met het bedrijfsleven te voeren om te bepalen waar de prioriteiten moeten liggen.

705 Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat er naar haar mening al voldoende zicht is op het betreffende onderwerp en dat het wellicht niet nodig is om daar extra focus op te leggen. Ze staat echter open voor een meer gedetailleerde uitwerking van een voorstel van de VVD en daar later verder over te praten.

In reactie op de vraag van meneer Van Tiggelen over waarom er geen verder onderzoek wordt gedaan, antwoordt Gedeputeerde Kocken dat zij van mening is dat deze coalitie meer vertrouwen heeft in wetenschappelijke inzichten en minder sceptisch is over klimaatverandering dan de heer Van Tiggelen. Ze gelooft niet dat duurzaamheidsmaatregelen de sociaaleconomische positie van de bevolking in gevaar brengen, waardoor verder onderzoek in haar ogen niet nodig is. Ze is daarom niet van plan dit onderzoek uit te voeren.

715 De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt of hij het goed heeft begrepen dat deze coalitie geen problemen heeft met milieuvervuiling.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat hij dat niet goed heeft begrepen.

720 Gedeputeerde Kocken reageert op de vraag van meneer Karar over het gelijke speelveld in de provinciale regelingen. Ze legt uit dat de huidige begroting een algemeen overzicht biedt met een kleine aanvullende uitwerking, gebaseerd op het huidige akkoord. Veel ambities uit het akkoord moeten nog concreter worden uitgewerkt. Daardoor is in de huidige begroting nog niet precies aangegeven hoe budgetten worden besteed. Ze bevestigt dat een gedetailleerdere uitwerking van hoe dit in de regelingen zal worden opgenomen nog volgt, maar dat dit momenteel nog niet zichtbaar is in de begroting.

725

De heer **Karar** (PvdA) bedankt de gedeputeerde voor haar reactie. Hij stelt voor om het belang van het gelijke speelveld alsnog te benadrukken in hun doelstellingen. Hij ziet het als een essentiële randvoorwaarde en suggereert om dit mee te nemen in toekomstige begrotingsbeleidsstukken.

730 Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat de voorgestelde toevoeging naar haar mening vooral een tekstuele wijziging betreft. Ze benadrukt dat de betreffende ambitie al duidelijk verankerd is in het coalitieakkoord. Ze verwacht dat in een volgende begroting deze ambitie concreter zichtbaar zal zijn, aangezien ze hoopt dat er niet veel tijd nodig is om dit verder uit te werken.

735 Gedeputeerde Kocken reageert vervolgens op de vragen van D66. Ze bevestigt dat het op dit moment lastig is om te beoordelen of de gestelde doelen behaald zullen worden. Ze wijst erop dat de provincie bezig is met het updaten van de APK (Actieprogramma Klimaat), waarin ook wordt gekeken naar de kosten van reductie. Ze benadrukt dat niet alle aspecten van klimaatuitstoot in geld te kwantificeren zijn. Op dit moment is haar inschatting dat de provincie
740 met het begrote geld de geformuleerde ambities kan realiseren. Dit kan echter in de toekomst veranderen.

In reactie op de opmerkingen van Statenlid Kostić over het gebrek aan urgentie en de vraag naar het Actieprogramma Klimaat, geeft Gedeputeerde Kocken aan dat de huidige coalitie slechts drie
745 maanden in functie is. Ze is tevreden met de huidige begroting die reflecteert wat in het akkoord is opgenomen. Ze benadrukt dat niet alles direct kan worden uitgewerkt en vraagt om geduld. Er wordt al gewerkt aan het Actieprogramma Klimaat en ze hoopt dat er in Q1 2024 over gesproken kan worden. Ze verzekert dat de ambitie er is en vraagt om geduld.

750 Gedeputeerde Kocken reageert op de vraag van Statenlid Kostić over een mogelijke pilot voor een burgerberaad. Ze geeft aan dat ze het idee van burgerparticipatie gekoppeld aan klimaat interessant vindt en er zeker voor openstaat. De gedeputeerde heeft nog wel een vraag over de specifieke vorm, of dit een burgerberaad moet zijn of iets anders. Ze benadrukt dat het waardevol zou zijn om hier gezamenlijk over te discussiëren.

755 De heer **Kanik** (D66) vraagt of de CO₂-impact analyse van de vorige periode de basis vormt voor het door de gedeputeerde voorgestelde Actieprogramma Klimaat. Hij is benieuwd of deze analyse als input wordt gebruikt. Daarnaast wil hij weten hoe dit programma aansluit op de klimaatmaatregelen die eerder dit jaar op nationaal niveau door de rijksoverheid zijn
760 gepresenteerd.

Gedeputeerde **Kocken** bevestigt dat de CO₂-impact analyse zeker wordt meegenomen in hun overwegingen, aangezien deze niet zonder reden is opgesteld. Ze benadrukt ook het belang van afstemming met het Rijk en geeft aan dat ze ernaar streven om in lijn te blijven met wat vanuit
765 andere overheidsinstanties komt. Ze verzekert dat de provincie niet een afwijkende koers zal varen en dat de ambities die door het Rijk zijn gesteld en van de provincies worden verwacht, worden opgenomen in hun eigen strategie en aanpak.

Gedeputeerde Kocken merkt op dat mevrouw Uiterwijk van JA21 voornamelijk heeft aangegeven
770 dat er voorzichtigheid geboden is bij het handelen met de transformatorstations. Ze interpreteert dit als een oproep tot voorzichtigheid, eerder dan een directe vraag. De gedeputeerde geeft vervolgens aan dat haar persoonlijke standpunt meer in lijn ligt met dat van de VVD, waarbij ze

de groeiende urgentie benadrukt om effectieve oplossingen te vinden voor de aanpak van het probleem. Ze voegt toe dat, hoewel versnelling noodzakelijk lijkt, het belangrijk is om draagvlak
775 te behouden en betrokken partijen, zoals de lokale gemeenschappen en gemeenten, goed te informeren en te betrekken bij toekomstige beslissingen.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) geeft aan dat de gedeputeerde haar opmerkingen wellicht niet helemaal correct heeft geïnterpreteerd. Ze benadrukt dat ze niet heeft gezegd dat er niet versneld moet
780 worden. Haar belangrijkste punt was dat de provincie de lokale overheden niet moet overrulen. Ze vraagt de gedeputeerde om haar opmerkingen in die context te begrijpen, aangezien ze het als twee afzonderlijke kwesties ziet.

Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat het een genuanceerd gesprek is over wanneer gemeenten
785 zich overruled voelen en wanneer ze hulp zoeken. De gedeputeerde geeft aan dat gemeenten geconfronteerd worden met grote uitdagingen, waaronder op het gebied van ruimtelijke ordening. Volgens haar zoeken gemeenten vaak de hulp van de provincie, omdat zij ook te maken hebben met deze complexe vraagstukken. Zowel de provincie als gemeenten maken zich
790 zorgen over zaken als de vestiging van ondernemers en de realisatie van woningbouw. De noodzaak om het probleem van netcongestie aan te pakken is niet alleen een provinciale kwestie, maar wordt gevoeld op alle bestuurlijke niveaus. Ze benadrukt dat de provincie streeft naar een goede samenwerking met gemeenten om zo snel mogelijk vooruitgang te boeken.

Gedeputeerde Kocken memoreert dat de heer Heijnen tevreden was over de keuze voor
795 structurele financiering en bedankt hem voor zijn suggestie.

Vervolgens reageert ze op de vraag van Volt over de ondersteuning van de provincie aan gemeenten. Ze benadrukt dat de provincie veel doet op dit gebied. Ze noemt de samenwerking in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) en de warmtevraagstukken. Er zijn diverse
800 uitvoeringsregelingen en mogelijkheden voor gemeenten om ondersteuning te krijgen, bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening. Gemeenten kunnen voor advies terecht bij de provincie of het Steunpunt Duurzame Energie, dat al lang bestaat en goede samenwerkingsrelaties heeft met alle gemeenten. Ze raadt aan om de websites van het Steunpunt en de twee RES'en te raadplegen voor een volledig overzicht. Bovendien is er op de provinciale
805 website een lijst met alle subsidieregelingen. Ze voegt toe dat ze regelmatig overleg heeft met wethouders Duurzaamheid van gemeenten in Noord-Holland, wat benadrukt dat de provincie zeer actief is op dit gebied.

Statenlid **Kostić** (PvdD) heeft nog vragen die nog niet beantwoord zijn.
810

Gedeputeerde **Kocken** stelt voor om de vragen schriftelijk te stellen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) brengt een nog onbeantwoorde vraag naar voren die zij graag tijdens de vergadering wil stellen. Ze vraagt specifiek naar de energiebesparingsplicht en of GS de intentie
815 heeft om hier sterk op in te zetten.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat dit een vraag over toezicht en handhaving is. Dit valt in de portefeuille van gedeputeerde Olthof.

820 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt vervolgens specifiek of GS openstaat om energiebesparingsdoelen waar de provincie zelf invloed op uit kan oefenen. Dit kan voor de provincie zelf zijn, maar ook voor de eigen organisatie.

Omdat er nog verduidelijkende vragen zijn vanuit de gedeputeerde op deze vraag, stelt de
825 **voorzitter** voor ook deze vraag schriftelijk te stellen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** noemt de vraag van de VVD met betrekking tot de omgevingsdiensten. De vraag heeft te maken met het interbestuurlijk programma, voortkomend uit de Commissie Van Aartsen, waarin de robuustheid van de omgevingsdiensten wordt getoetst.
830 Hij stelt voor om een technische briefing te organiseren om hierover meer informatie te verstrekken.

De **voorzitter** geeft aan dat er een geschikte datum gezocht zal worden.

835 Gedeputeerde **Olthof** memoreert dat eerder is aangegeven dat het eigenaarschap en het opdrachtgeverschap zijn gescheiden. In zijn beantwoording gaat de gedeputeerde in op de VTH-taken vanuit het opdrachtgeversperspectief.

Hij adresseert de vraag van de PvdA over de financiële bijdrage van het Rijk met betrekking tot de
840 uitvoering bij Tata Steel. Hij bevestigt dat er eerdere gesprekken over dit onderwerp zijn geweest. De SPUK-regeling maakt deel uit van de totale bekostiging voor Tata Steel. Er zijn nog gesprekken gaande met het Rijk over extra bijdragen. Bijkomende leges en een eigen bijdrage zullen waarschijnlijk deel uitmaken van de totale bekostiging. Het Rijk heeft aangegeven bij te zullen dragen. Ook worden er in IPO-verband gesprekken over gevoerd. Echter, vanwege de
845 huidige politieke situatie op nationaal niveau is er enige terughoudendheid vanuit het Rijk over toekomstige bijdragen.

De gedeputeerde bevestigt in reactie op JA21 de onzekerheden rondom Tata Steel, vooral gezien de transitie naar groener staal. Hij benadrukt dat deze situatie waarschijnlijk niet langdurig zal
850 zijn. Met de aanstaande actualisatie van het programma voor Tata Steel zullen bepaalde taken worden uitgevoerd gericht op de komende jaren. Zijn hoop is dat er op termijn een stabielere financiële situatie zal ontstaan, waarbij de inkomsten en uitgaven duidelijk zijn. Hij erkent echter dat er de komende jaren nog veel onzekerheid zal zijn, wat waarschijnlijk elk jaar tijdens de begrotingsbesprekingen aan bod zal komen.

855 Gedeputeerde Olthof licht toe dat de nieuwe coalitie veel waarde hecht aan de vitaliteit en leefbaarheid van dorpen en steden in Noord-Holland. Bij het plannen van nieuwe woningen in Noord-Holland Noord kijkt de coalitie niet alleen naar de bouw van huizen, maar ook naar wat een gemeenschap levendig en vitaal maakt. Hierbij worden cultuur, sport en andere
860 voorzieningen als essentieel beschouwd. Er is al onderzoek gaande naar dit onderwerp. De gedeputeerde benadrukt het belang van gesprekken met gemeenten op regionaal niveau om te bepalen welke voorzieningen nodig zijn voor de leefbaarheid. Het gaat niet alleen om fysieke gebouwen zoals sportaccommodaties, maar ook om het behoud van deze voorzieningen. Dit vormt de basis voor het concept van een voorzieningenakkoord.

865

De heer **Kanik** (D66) vraagt hoe er wordt omgegaan met voorzieningen in nieuw te bouwen wijken en dorpen.

870 Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat er, hoewel er geen nieuwe steden worden gebouwd, er wel bereidheid is om meer te bouwen aan de randen van dorpen. Hij benadrukt dat bij het bepalen van voorzieningen gekeken wordt naar wat de gehele regio nodig heeft om steden en dorpen vitaal en levendig te houden. Dit geldt zowel voor bestaande bouw als voor nieuwbouw.

875 Gedeputeerde **Olthof** reageert op een vraag van de Partij voor de Dieren over het sponsorbeleid. Hij geeft aan dat het huidige sponsorbeleid tot het einde van het jaar loopt. Door vertraging in het coalitieakkoord en omdat sommige evenementen al een jaar van tevoren worden voorbereid, is besloten om deze evenementen voor 2024 een eenjarig contract aan te bieden. Dit zorgt ervoor dat deze evenementen de benodigde middelen hebben om door te gaan. Gedeputeerde **Olthof** belooft voor het einde van het jaar met een nieuw sponsorbeleid te komen en dit met de Staten te bespreken. Dit onderwerp zal op de B-agenda worden geplaatst en het is aan de Staten om te bepalen hoe ze hiermee verder willen gaan.

880

885 Statenlid **Kostić** (PvdD) dankt voor de toezegging en vraagt welke activiteiten met een jaar zijn verlengd.

890 Gedeputeerde **Olthof** licht toe dat er lopende contracten waren voor meerdaagse evenementen. Deze contracten waren al voor langere tijd vastgelegd. Om betrouwbaarheid als bestuur te tonen, is besloten deze contracten met één jaar te verlengen voor 2024. Het zou niet correct zijn om enkele maanden vooraf te melden dat deze contracten beëindigd worden. Daarnaast informeert hij dat er al gesprekken zijn gevoerd over een nieuw beleid. Vanaf 2025 zal dit nieuwe beleid in werking treden.

895 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt verduidelijking over de betrouwbaarheid van de overheid. Ze merkt op dat de contracten oorspronkelijk tot het einde van dit jaar liepen. Ze vraagt of de verlenging naar het volgende jaar een gebaar van coulance van de gedeputeerde is.

900 Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hoewel het gezien kan worden als een gebaar van coulance, de beslissing voornamelijk is genomen omdat er nog geen nieuwe afspraken of beleid zijn vastgesteld. Het doel was om zekerheid en duidelijkheid te bieden. Hij benadrukt dat er voor het einde van het jaar een nieuw beleid zal worden gepresenteerd ter bespreking.

905 Gedeputeerde **Olthof** spreekt over het thema energiebesparing en benadrukt dat er twee belangrijke aspecten zijn. Ten eerste is er de verantwoordelijkheid van de kleinere bedrijven, die onder de gemeenten valt. Hiervoor is een besparingsakkoord met de gemeenten gesloten om hen te stimuleren toezicht te houden op de naleving ervan. Voor de grotere bedrijven zijn er andere maatregelen getroffen. Er is een nieuw team opgericht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied dat zich specifiek richt op toezicht en handhaving. Dit team zal zich bezighouden met de uitvoering van een plan van aanpak, waaronder de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving gebaseerd op provinciale ambities en het toezien op de realisatie van energiebesparingsmaatregelen. Hoewel er al een team actief was, is er nu een volledig nieuw team samengesteld om deze taken uit te voeren, specifiek gericht op de bedrijven waarvoor de provincie verantwoordelijk is.

910

915 Statenlid **Kostić** (PvdD) brengt naar voren dat de energiebesparingsplicht al sinds 2008 van kracht is. Bij een eerdere gelegenheid gaf de gedeputeerde aan dat slechts negen procent van de bedrijven in de provincie aan deze plicht voldoet. Ze herinnert eraan dat het plan was om deze bedrijven voor het einde van dit jaar te informeren over de geldende wet- en regelgeving. Ze vraagt zich af of de provincie nu daadwerkelijk gaat handhaven of dat er opnieuw voor een zachtere aanpak wordt gekozen. Ze wil weten hoeveel tijd de bedrijven nog krijgen om aan hun verplichtingen te voldoen.

925 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat er juist een nieuw team is opgezet om toezicht te houden op de naleving van de nieuwe wet- en regelgeving. Hij geeft duidelijk aan dat de provincie de intentie heeft om te handhaven en toezicht uit te oefenen. Het opzetten van een nieuw team zou immers geen zin hebben als er geen plannen zijn om daadwerkelijk actie te ondernemen. Daarom bevestigt hij dat de provincie toezicht zal houden en ervoor zal zorgen dat de regels daadwerkelijk worden nageleefd.

930 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of de provincie van plan is om daadwerkelijk bij de bedrijven langs te gaan om te controleren of zij voldoen aan de energiebesparingsplicht die sinds 2008 van kracht is. Ze wil ook weten of, in het geval dat bedrijven niet voldoen, er een dwangsom zal worden opgelegd. Ze zoekt bevestiging over de precieze aanpak van de provincie in deze kwestie.

935 Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij op dit moment niet precies op de hoogte is van het specifieke uitvoeringsplan van het nieuw opgezette team dat toezicht zal houden op de uitvoering van de nieuwe wet- en regelgeving, zoals of ze alle bedrijven persoonlijk gaan bezoeken. Mocht daar behoefte aan zijn, kan de gedeputeerde op een later moment, wanneer hij over meer gedetailleerde informatie beschikt, terugkomen op deze vraag.

940 Gedeputeerde **Olthof** reageert op de vragen van JA21 over het belang van een gezonde leefomgeving. Hij benadrukt dat er veel uitdagingen zijn, zoals de noodzaak om woningen te bouwen en onder andere de ruimtelijke impact van de energietransitie. Hij onderstreept de verantwoordelijkheid van de provincie om een gezonde leefomgeving te waarborgen. Hierbij is het belangrijk om te leren van eventuele fouten uit het verleden, vooral als het gaat om het combineren van wonen, werken en andere activiteiten. De provincie beschikt over instrumenten voor vergunningen en handhaving. Maar ook het vooraf zorgvuldig plannen van ruimtelijke ordening is essentieel. Als er bijvoorbeeld bedrijven met bepaalde risico's of geurcirkels worden gepland, moet er goed worden nagedacht over waar woningen worden gebouwd. Het uiteindelijke doel is om de gezonde leefomgeving niet alleen te beschermen, maar ook te bevorderen. Dit alles in relatie tot woningbouw, energietransitie en andere relevante zaken.

955 Gedeputeerde **Olthof** spreekt over de Nota Uitvoering en Handhaving. Hij benadrukt dat, zoals eerder in de presentatie is aangegeven, er een actualisatie komt van de nota VTH-taken. Deze actualisatie is gepland om in het voorjaar van 2024 te worden vastgesteld. Na de vaststelling van deze nota zal er een uitvoeringsprogramma worden opgesteld, evenals de financiële kaders. Eerst wordt de nota behandeld en daarna volgt de uitvoering. De beleidsnota zal ter bespreking worden voorgelegd en zal ook door Provinciale Staten worden vastgesteld. Vervolgens is de

960 uitvoering een resultaat van deze nota. Provinciale Staten zullen over de uitvoering worden geïnformeerd en de nota zal hen ter kennisname worden toegestuurd.

Gedeputeerde Olthof bespreekt het onderwerp van het CDA over de verduurzaming van sportaccommodaties. In de huidige begroting is er een bescheiden budget gereserveerd van ongeveer één tot anderhalve ton voor de verduurzaming van deze sportaccommodaties. Dankzij
965 motie M42 is er een extra financiële impuls aan dit budget gegeven. Dit extra geld is goed besteed en de motie loopt binnenkort ten einde. Er zijn nog enkele projecten die momenteel in uitvoering zijn. De provincie heeft echter niet meer dezelfde financiële middelen beschikbaar om subsidies op dezelfde manier te blijven verlenen. Dit betekent echter niet dat er niets wordt gedaan. Er wordt gekeken naar mogelijkheden vanuit het Rijk om verenigingen en culturele
970 instellingen verder te ondersteunen. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat de provincie niet de middelen heeft om structureel miljoenen aan subsidies te verstrekken voor de verduurzaming van sportaccommodaties. De provincie heeft er bewust voor gekozen om dit niet voort te zetten. Hij geeft aan dat de inzet van het fonds een succes is geweest, maar dat er geen structurele financiële middelen voor zijn. Tot slot meldt hij dat er een update zal komen over de resultaten van de verduurzaming van de sportaccommodaties en dat deze informatie met alle betrokkenen zal worden gedeeld.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt de gedeputeerde in de update ook aan te geven hoeveel sportaccommodaties wel subsidie hadden willen krijgen, maar die zijn misgelopen.

980

Gedeputeerde **Olthof** zegt toe deze informatie toe te voegen aan de update.

Gedeputeerde Olthof bespreekt het onderwerp gezondheid dat door Volt naar voren is gebracht. Hij benadrukt het belang van een gezonde leefomgeving en stelt dat gezondheid een structureel
985 beleidsonderdeel moet worden. Bij alle beslissingen en acties die worden ondernomen, moet men overwegen wat de impact hiervan is op de gezonde leefomgeving en op de gezondheid van de inwoners. Echter, de huidige aanpak zorgt nog niet constant voor de gewenste gezondheidsniveaus. Daarom zijn er twee benaderingen nodig: 1) het integreren van gezondheidsbeleid in alle huidige en toekomstige acties en 2) het nemen van aanvullende
990 maatregelen om het gewenste gezondheidsniveau te bereiken, ook bij bestaande situaties en bedrijven.

Tot slot gaat Gedeputeerde Olthof in op de Omgevingsdienst IJmond. Hij licht toe dat de bodemtaken zullen vervallen onder de Omgevingswet. Deze taken worden overgedragen aan de
995 gemeenten en zullen daarmee niet langer onder de verantwoordelijkheid van de provincie vallen.

Tweede termijn commissie

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat hij regelmatig merkt dat, wanneer er vragen worden gesteld, er vaak antwoorden worden gegeven op vragen die niet zijn gesteld, of dat slechts
1000 gedeeltelijke antwoorden worden gegeven waarbij de kern van de vraag wordt vermeden. Hij licht dit toe met twee voorbeelden.

Ten eerste heeft hij een vraag gesteld aan de Partij voor de Dieren over de feitelijke grondslag van de klimaatcrisis. Als reactie kreeg hij een antwoord over de afkorting van een organisatie van
1005 de Verenigde Naties die zich met klimaat bezighoudt, namelijk het IPCC. De heer Van Tiggelen

benadrukt dat ze op zoek waren naar feiten. Hij verwijst vervolgens naar het zesde assessment report van het IPCC, waarin wordt vermeld dat er geen toename is van orkanen, overstromingen of droogte.

- 1010 Het tweede voorbeeld betreft een vraag die de PVV heeft gesteld aan de gedeputeerde over onderzoek naar de effecten op het milieu en de leefomgeving voor mens en dier. In plaats van een antwoord op deze vraag, werd er gereageerd met een opmerking over de verschillende inzichten van de PVV en de coalitie met betrekking tot het klimaat- en energiebeleid. De heer Van Tiggelen benadrukt hun zorg over Bisfenol A, een stof afkomstig van de bladen van
- 1015 windturbines, die schadelijk kan zijn voor de natuur. Hij vraagt zich af waarom hier geen onderzoek naar wordt gedaan. Tot slot geeft de heer Van Tiggelen aan dat hij tijdens de komende vergadering over windturbines met meer feiten zal komen.

- Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) reageert op de discussie omtrent het voorstel van de VVD om een sterkere regierol te nemen in de aanpak van netcongestie. Ze uit haar zorgen over de respons van de gedeputeerde, omdat het lijkt alsof de aanpak en de maatregelen zonder kritiek worden omarmd door gemeenten. Ze wijst op de impact van bepaalde maatregelen, zoals de plaatsing van transformatorstations die aanzienlijke geluidsoverlast kunnen veroorzaken. Ze benadrukt het belang van zorgvuldigheid bij het kiezen van locaties voor dergelijke installaties en vraagt om
- 1020
- 1025 niet overhaast te werk te gaan.

- Vervolgens brengt ze de dilemma's ter sprake die zijn geschetst met betrekking tot een gezonde leefomgeving in de context van energietransitie en woningbouw. Ze vraagt om bevestiging of de gezonde leefomgeving als prioriteit wordt gezien, wat mogelijk gevolgen kan hebben voor
- 1030 ontwikkelingen in energietransitie en woningbouw op sommige locaties.

- Ten slotte stelt mevrouw Uiterwijk een vraag over Tata Steel. Ze merkt op dat de financiële situatie in de komende jaren aanzienlijk kan veranderen. Ze geeft aan dat JA21 graag intensiever toezicht zou willen houden, zelfs als dit financiële implicaties heeft. Ze vraagt de gedeputeerde of hij dezelfde wens heeft of dat er een financiële overweging wordt gemaakt voor de komende jaren.
- 1035

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

- Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat gezondheid voorop staat. Hij geeft aan dat de provincie hier veel aandacht aan zal besteden, zelfs in situaties waar zij niet direct zeggenschap over hebben. In dergelijke gevallen vindt hij het van belang om gemeenten te adviseren over mogelijke effecten op de gezondheid. Uiteindelijk is het aan de gemeente om een afweging te maken tussen gezondheid en andere belangen. De gedeputeerde erkent dat er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. Als voorbeeld noemt hij de locatiekeuze voor bedrijventerreinen en woningen;
- 1040
- 1045 als er een bedrijventerrein is, kan het onverstandig zijn om daar dichtbij woningen te bouwen. Hij haalt het eerdergenoemde voorbeeld van een transformatorstation aan, waarbij het niet verstandig is om deze naast een woonwijk te plaatsen vanwege mogelijke overlast in de toekomst. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat gezamenlijke besluitvorming essentieel is en ziet het ruimtelijk voorstel als een belangrijk instrument in deze beslissingen.

1050

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) stelt een aanvullende vraag over Tata Steel. Ze wil weten of er een financiële beslissing wordt genomen met betrekking tot het handhaven van intensief toezicht op Tata Steel in de komende jaren.

- 1055 Gedeputeerde **Olthof** bevestigt dat de huidige inspanningen en financiële strategie omtrent Tata Steel gehandhaafd zullen worden in de nabije toekomst. Dit betekent dat er geen afbouw zal plaatsvinden van de huidige aanpak. Echter, hij benadrukt dat de intensieve aanpak die bij Tata Steel wordt gehanteerd, niet voor alle bedrijven uitvoerbaar is. Daarom zal er in de toekomst een keuze gemaakt moeten worden over waar en hoe het VTH-beleid wordt ingezet. Er zullen criteria
- 1060 moeten worden vastgesteld op basis waarvan deze keuzes worden gemaakt. Ondanks de voortzetting van de huidige aanpak bij Tata Steel, kunnen er fluctuaties optreden vanwege nieuwe ontwikkelingen. Gedeputeerde Olthof wijst erop dat er naast Tata Steel nog vele andere bedrijven zijn en dat er keuzes gemaakt moeten worden met betrekking tot het VTH-beleid voor deze bedrijven. Deze overwegingen zullen terugkomen in een toekomstige actualisatie van het
- 1065 beleid.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken.

5 Rondvraag gedeputeerde Kocken (Klimaat en Energie)

- 1070 Er zijn geen rondvragen voor gedeputeerde Kocken.

6 A-agenda Gezondheid en Milieu (Gedeputeerde Beemsterboer, eigenaarschap Omgevingsdiensten)

- 1075 **6.a Omgevingsdiensten: Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek**

De Wet gemeenschappelijke regeling is per 1 juli 2022 gewijzigd. Voor 1 juli 2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen in Nederland voldoen aan deze nieuwe wetgeving. Het college van Gedeputeerde Staten vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde

1080 *wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek. Het college zal na het ontvangen van de zienswijze deze delen met de omgevingsdienst. De commissieleden worden gevraagd met elkaar en gedeputeerde de stukken te bespreken ter advisering aan PS.*

- 1085 *Eerste termijn commissie*

De heer **Dijksen** (SP) stelt een procedurele vraag aan de orde. Hij merkt op dat in de correspondentie van de omgevingsdienst het verzoek is opgenomen dat, indien de Provinciale Staten een zienswijze willen indienen, dit uiterlijk op 1 oktober 2023 gedaan moet zijn. Echter, dit onderwerp staat vandaag pas op de agenda. Hij benadrukt dat dezelfde situatie ook geldt

1090 voor agendapunt 6.b. De SP begrijpt het advies van Gedeputeerde Staten om bij beide agendapunten geen zienswijzen in te dienen. De heer Dijksen vraagt zich vervolgens af of het nog relevant is om deze kwestie vandaag te bespreken en of het mogelijk is om alsnog een zienswijze hierop in te dienen.

- 1095 Mevrouw **Vroom** (D66) spreekt over de GR OFGV, wat staat voor de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek. Ze legt uit dat deze regeling oorspronkelijk afspraken omvatte over de samenwerking tussen provincies en gemeenten. Nu wordt er echter

1100 een wijziging voorgesteld om de democratische legitimiteit van deze gemeenschappelijke
regelingen te vergroten, en dit dient voor 1 juli 2024 gerealiseerd te worden. Als lid van D66 uit
ze haar enthousiasme voor deze wijziging en ziet het als een kans om, samen met andere
deelnemers, te onderzoeken wat er mogelijk nog ontbreekt op het gebied van democratische
legitimiteit. Ze meldt dat de Provinciale Staten van Flevoland een motie hebben ingediend en
goedgekeurd om meer tijd te nemen voor dit besluit. Vervolgens stelt ze de vraag aan de
1105 gedeputeerde hoe hij kijkt naar de aangenomen motie van Flevoland en wat de gevolgen hiervan
zijn. Ze benadrukt dat het belangrijk is om te begrijpen wat er mogelijk ontbreekt in het voorstel,
en merkt op dat het document technisch van aard is. Hierdoor is het voor haar niet duidelijk
welke andere opties er zijn, hoe andere gemeenschappelijke regelingen hiermee omgaan, en wat
wel of niet haalbaar is. Ze vraagt welke mogelijkheden de gedeputeerde had willen opnemen die
niet zijn opgenomen en welke andere opties er zijn. Ze refereert aan een technische sessie in
1110 Flevoland waar ingegaan is op de mogelijkheden die de wet biedt voor volksvertegenwoordigers.
D66 overweegt een motie van soortgelijke strekking als in Flevoland.

Tot slot bespreekt ze het voorstel in de begroting waarin staat dat de deelnemers minder gaan
bijdragen. Hoewel dit in eerste instantie positief lijkt, uit ze haar zorgen over de toenemende
1115 regels en eisen rondom vergunningen en controles. Ze wil weten of dit op de lange termijn een
verstandige keuze is en vraagt de gedeputeerde of het mogelijk is dat de bijdrages nu worden
verlaagd, maar in een latere fase weer flink verhoogd moeten worden.

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) brengt naar voren dat op 1 juli de Wet gemeenschappelijke
1120 regelingen is aangepast. Deze aanpassing heeft als doel de democratische legitimiteit van deze
regelingen te versterken. Mevrouw Van Aesch merkt op dat er tot nu toe niets is vastgelegd over
de participatie van burgers en belangenorganisaties in deze regeling. Ze vraagt de gedeputeerde
om te bevestigen dat de participatie van deze groepen in de toekomst verbeterd wordt en zeker
niet verslechtert binnen de kaders van de nieuwe WGR.

1125 Partij voor de Dieren geeft verder aan dat uit de documenten en technische antwoorden het lijkt
alsof de Gedeputeerde Staten de Provinciale Staten en burgers meer op afstand willen plaatsen.
Ze noemt als voorbeeld dat er twijfels worden geuit over het instellen van een gezamenlijke
adviescommissie en dat bepaalde bestuursbesluiten, die niet wettelijk verplicht zijn, niet aan PS
1130 worden voorgelegd. Mevrouw Van Aesch vindt dit een zorgelijke ontwikkeling, zeker gezien het
feit dat Omgevingsdiensten (OD's) meer betrokken zouden moeten zijn in de maatschappij. Ze
vraagt of andere fracties en de GS het met haar eens zijn en overweegt eventueel een motie in te
dienen.

1135 Mevrouw Van Aesch benadrukt dat deze wetswijziging belangrijk is en dat PS meer tijd en
ondersteuning nodig heeft om over de inhoud na te denken. Hierbij sluit ze zich aan bij de
opmerkingen van D66. Gezien de vele vragen en onzekerheden stelt ze voor om een
expertbijeenkomst te organiseren waarbij externe adviseurs betrokken zijn. Ze vraagt de
commissie om dit voorstel te steunen.

1140 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft aan dat er zes specifieke punten zijn waarbij de deelnemers
van de gemeenschappelijke regeling de keuzevrijheid hebben om te bepalen hoe zij de
wijzigingen binnen hun eigen regeling implementeren. Hij vermeldt dat deze punten ambtelijk
besproken zijn met alle deelnemers van de OFGV en met de provincie Noord-Holland. Daarom is

1145 zijn conclusie dat het indienen van een zienswijze vanuit hun kant niet nodig lijkt. Hij stemt ermee in dat er geen zienswijze wordt ingediend. Mocht er echter door andere fracties een motie worden ingediend, dan zal 50PLUS deze beoordelen op basis van de inhoud en kwaliteit.

1150 Statenlid **Laport** (GL) geeft aan dat zijn fractie de voorgestelde wijzigingen begrijpt. Hij merkt op dat veel van deze wijzigingen verplicht zijn gesteld door het Rijk. De gemaakte keuzes binnen de wijzigingen worden door hen ook begrepen. Ook begrijpt GroenLinks waarom er niet gekozen is voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie. Ze zijn van mening dat er al voldoende mogelijkheden zijn gecreëerd voor diverse partners en belanghebbenden om te participeren en te adviseren. Daarnaast benadrukt hij het belang van flexibiliteit en snelheid
1155 binnen een omgevingsdienst. Hij voegt toe dat, indien nodig, er in de toekomst altijd nog besloten kan worden tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie. Hierdoor maakt hij zich geen zorgen over de borging hiervan. Statenlid Laport spreekt zijn waardering uit voor het feit dat er elke vier jaar een evaluatie zal plaatsvinden. Tot slot geeft hij aan dat zijn fractie instemt met het voorstel van de Gedeputeerde Staten om geen zienswijzen in te dienen.

1160 De heer **Roosendaal** (VVD) reageert op de eerdere inbreng van zowel D66 als de Partij voor de Dieren. Hij geeft aan dat hij eerst het antwoord van de gedeputeerde wil horen. Uit de documenten die hij heeft bestudeerd, maakt hij op dat er een intentie is om inwoners meer te betrekken bij het beleid. Gezien eerdere opmerkingen die aan het begin van de avond zijn
1165 gemaakt over de onafhankelijke uitvoering op afstand, kan hij begrijpen dat hier mogelijkheden voor zijn. Zijn centrale vraag is dan ook: hoe gaat dit in de praktijk vorm krijgen? Voordat er verder gediscussieerd wordt over de eventuele implementatie van een adviesraad of over hoe de betrokkenheid van burgers bij het beleid is gewaarborgd, wil de heer Roosendaal eerst duidelijkheid hierover.

1170 Met betrekking tot het voorstel van D66 om, in navolging van Flevoland, zaken een half jaar uit te stellen, wil hij eveneens eerst inzicht in het onderliggende probleem dat men probeert op te lossen. Hij geeft aan dat dit samenhangt met zijn eerdere vraag en wil hierop wachten alvorens verder te gaan.

1175 Ten slotte geeft hij aan dat hij geen behoefte heeft om een zienswijze in te dienen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft namens zijn fractie aan in te stemmen met het voorgenomen besluit.

1180 De heer **Wagelaar** (PvdA) geeft aan dat zijn fractie de brief als zeer overzichtelijk heeft ervaren. De brief bevat een aantal verplichte wijzigingen en daarnaast zes punten waarbij de keuzes door hen worden begrepen. Wat betreft het onderwerp van de adviescommissie sluit hij zich aan bij de opvattingen van GroenLinks. De heer Wagelaar bevestigt dat ze instemmen met het besluit om
1185 geen zienswijze in te dienen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** geeft aan dat er waarschijnlijk meer wijzigingen zullen komen als gevolg van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Hij ziet het positief dat er in deze regelingen
1190 meer democratische mogelijkheden worden ingevoegd, maar vraagt zich af of dit de specifieke regeling is waarmee men zou moeten starten.

Over de brieven van de Omgevingsdiensten en de vraag van de SP over de datum van 1 oktober 2023, benadrukt hij dat dit niet betekent dat er geen zienswijzen meer kunnen worden ingediend. Vanwege de aanlevertermijnen was het onmogelijk om die deadline te halen, zowel voor Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten.

De gedeputeerde gaat verder in op de zienswijze van Flevoland, aangehaald door D66. Hoewel Flevoland meer tijd heeft gevraagd, garandeert dit niet dat zij deze extra tijd ook daadwerkelijk krijgen. Er is vanuit de wet de mogelijkheid om bijvoorbeeld een gemeenschappelijke adviescommissie op te zetten. Zijn persoonlijk advies is echter om dit in dit geval niet te doen, gezien de bijdrage en de taken van de omgevingsdienst aan Noord-Holland. Hij benadrukt dat dit slechts een bescheiden advies is en dat het aan de Staten is om hierover een afweging te maken.

Wat betreft de opmerking van de Partij voor de Dieren over de participatie van burgers, benadrukt de gedeputeerde dat de wet meer mogelijkheden voor participatie biedt. Hoewel er in dit geval geen gebruik van wordt gemaakt, betekent dit niet dat de situatie verslechterd is.

Ten slotte reageert hij op de VVD over de inbreng op het beleid. Hij verduidelijkt dat het beleid dat uitgevoerd wordt door de OD's door hen wordt vastgesteld, in ieder geval voor provinciale taken. Hierop zijn de normale inspraakprocedures van toepassing.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of het noodzakelijk is om zaken intern bij de Omgevingsdienst te regelen of acht de gedeputeerde dit als voldoende geregeld? Hij gaat ervan uit dat de gedeputeerde het met de laatste stelling eens is.

Gedeputeerde **Beemsterboer** bevestigt dit.

Tweede termijn commissie

De heer **Dijksen** (SP) geeft aan dat hun voorkeur voor een zienswijze gaat over het onderwerp participatie, wat eerder is aangekaart door zowel D66 als de Partij voor de Dieren. Hij bevestigt dat zijn fractie deze twee partijen in dit standpunt ondersteunt.

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) stelt voor aan de commissie om breder te kijken dan enkel deze specifieke gemeenschappelijke regeling. Ze suggereert om een expertmeeting te organiseren waarin verschillende aspecten in brede zin besproken kunnen worden. Het doel hiervan is om een duidelijk beeld te krijgen van de onderwerpen en te begrijpen hoe deze het beste ingevuld kunnen worden.

Mevrouw **Vroom** (D66) geeft aan dat, zoals ze eerder vermeldde, Flevoland vanavond een technische briefing heeft. Ze beschouwt zo'n technische briefing als voldoende. Ze is op zoek naar wat de exacte rol van de Staten is binnen dit proces, hoewel ze begrijpt dat deze specifieke omgevingsdienst misschien niet de hoogste prioriteit heeft. Ze benadrukt het belang van het kennen van deze mogelijkheden alvorens verdere stappen te ondernemen.

De voorzitter inventariseert in hoeverre er draagvlak is voor het organiseren van een expertmeeting/technische briefing.

1240 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft in reactie op het voorstel aan dat hij, hoewel sympathiek, van mening dat het wellicht te gedetailleerd en technisch is. Hij geeft aan dat zijn fractie waarschijnlijk niet geneigd is om het onderwerp tot in het kleinste detail te onderzoeken.

1245 De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat hij zich graag wil aansluiten bij het voorstel van de gedeputeerde om dit in een breder kader te bekijken wat betreft de gemeenschappelijke regelingen. Hiermee stemt hij ook in met de opmerking van de voorgaande spreker dat het voor dit specifieke onderwerp niet noodzakelijk is.

1250 De **voorzitter** constateert dat er voldoende draagvlak is voor een technische briefing waarin het bredere perspectief aan de orde komt. De voorzitter constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken. De voordracht kan als hamerstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 6 november 2023.

6.b Omgevingsdiensten: Zienswijze PS op de resultaatbestemming 2022 en de 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024 van de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek

1255 *De resultaatbestemming 2022, 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek zijn door het dagelijks bestuur verzonden aan de raden en staten van deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling. Provinciale Staten kunnen een zienswijze naar voren brengen op deze stukken. De commissieleden wordt gevraagd met elkaar en gedeputeerde de stukken te bespreken ter advisering aan PS.*

1260

Eerste termijn commissie

1265 Statenlid **Laport** (GL) geeft aan dat de OFGV een succesvol financieel jaar achter de rug heeft met een positief resultaat van bijna één miljoen euro. Hij benadrukt dat er meer milieucontroles zijn uitgevoerd dan voorzien, namelijk meer dan tweeduizend, wat heeft geleid tot hogere inkomsten. Bovendien zijn de kosten, waaronder die voor het wagenpark en de flexibele schil, lager uitgevallen dan verwacht, wat ook als een positief resultaat wordt gezien.

1270 GroenLinks vindt het een verstandige keuze om een deel van het positieve resultaat naar de algemene reserve over te hevelen, aangezien de weerstandscapaciteit is gedaald tot 0,79, wat onder het gewenste niveau ligt. Hij merkt op dat de accountant in het bijgevoegde rapport eveneens tevreden is over deze beslissing.

1275 Statenlid Laport wijst erop dat maar liefst 79% van de bedrijven de wet- en regelgeving correct naleeft, wat heeft geleid tot minder noodzakelijke her- of nacontroles. Echter, bepaalde sectoren, zoals de glastuinbouw, jachthavens, garages en tankstations, presteren duidelijk minder goed. Het Statenlid benadrukt dat het essentieel is dat de OFGV zijn aandacht blijft richten op deze sectoren, aangezien controles bedoeld zijn om de veiligheid van de leefomgeving te garanderen.

1280 Hij uit ook zijn tevredenheid over het feit dat veel medewerkers verdiepingscursussen hebben gevolgd. Bovendien prijst hij de samenwerking tussen de OFGV en de Aeres Hogeschool bij het opzetten van de hbo-opleiding Circulaire Economie. Laport gelooft dat dit initiatief zowel de omgevingsdienst als studenten voorbereidt op een circulaire toekomst, waar GroenLinks sterk in gelooft. Hij benadrukt het belang van vroege aanpassing aan deze circulaire toekomst.

1285 GroenLinks is ook tevreden dat de omgevingsdienst bedrijven gaat aansporen tot energiebesparende maatregelen en meldt dat er een aanzienlijk bedrag voor deze inspanningen is ontvangen. Hij verzekert dat zijn partij deze ontwikkelingen nauwlettend zal blijven volgen.

1290 Ten slotte merkt hij kort op dat GroenLinks kan instemmen met de twee voorgestelde begrotingswijzigingen.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) geeft namens de fractie aan in te stemmen met het voorgenomen besluit.

1295 Mevrouw **Vroom** (D66) verwijst naar de inbreng en vragen bij agendapunt 6.a.

1300 De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat er in 2022 een positief financieel resultaat is bereikt van bijna een miljoen euro, waarvan een deel naar de deelnemers en de algemene reserve gaat. Hij erkent dat dit positief klinkt. Desondanks wijst hij erop dat een bedrag van meer dan zeshonderdduizend euro is gereserveerd voor de bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling. Dit bedrag is volgens hem bestemd voor de implementatiekosten van de Omgevingswet en de kosten voor innovatieprojecten. De heer Van Tiggelen wil graag weten welk deel van de zeshonderdduizend euro wordt besteed aan innovatieprojecten en wat de reden is voor dit specifieke aandeel. Hij vraagt zich ook af of er niet meer geld terug had kunnen gaan naar de deelnemers, vooral omdat de uitgaven voor innovatieprojecten in 2022 zo'n zevenenvijftigduizend euro lager waren dan oorspronkelijk begroot. Hij verzoekt om een reactie van de gedeputeerde over deze kwesties.

1310 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) bespreekt de gewijzigde gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek. Hij merkt op dat er in 2022 een resultaatsbestemming is van € 923.000. Van dit bedrag komt € 782.000 uit overige inkomsten, wat hij positief vindt, en € 141.000 uit reguliere bedrijfsvoering, wat hij eveneens positief beoordeelt. De heer Stulemeijer geeft aan dat zijn partij instemt met het aanvullen van de algemene reserve met € 170.000, met een maximum van vijf procent. Hij ziet ook het nut in van de aanvulling van de bestemmingsreserve voor innovatie en ontwikkeling met € 654.000. Het resterende bedrag dat wordt teruggegeven aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling is volgens hem in lijn met de gemaakte afspraken. Tot slot bevestigt hij dat 50PLUS akkoord gaat met zowel de eerste als de tweede begrotingswijziging.

1320 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

Gedeputeerde **Beemsterboer** dankt voor de mooie woorden en merkt op dat hij weinig toe te voegen heeft aan de mooie inleiding van GroenLinks.

1325 Hij gaat vervolgens in op een vraag van de PVV. De partij vraagt om een gedetailleerde uitsplitsing van de zeshonderdduizend euro die bestemd is voor het innovatiebudget, met name in relatie tot de Omgevingswet en andere innovatieprojecten. **Gedeputeerde Beemsterboer belooft schriftelijk een uitsplitsing van dit bedrag te verstrekken**, maar verwacht niet dat dit veel invloed zal hebben op de uiteindelijke besluitvorming.

1330 De gedeputeerde vraagt D66 de vragen te herhalen.

1335 Mevrouw **Vroom** (D66) herhaalt haar vraag van het vorige agendapunt. De deelnemers gaan minder bijdragen. Dit lijkt op het eerste gezicht positief nieuws. Echter, gezien de toenemende uitdagingen rondom een gezonde leefomgeving en de groeiende behoefte aan controle, handhaving en vergunningen, wil D66 graag weten of dit een verstandige beslissing is. Ze uit haar zorg dat, door nu de bijdragen te verlagen, er in de toekomst wellicht noodgedwongen verhogingen zullen plaatsvinden.

1340 Gedeputeerde **Beemsterboer** licht toe dat het hier gaat om de jaarrekening. Er was een overschot omdat de organisatie een zeer goed jaar heeft gehad. Een van de redenen voor dit positieve resultaat is dat bij de Omgevingsdienst Flevoland en Gooise Meren diverse opleidingstrajecten zijn opgezet. Deze opleidingstrajecten worden inmiddels ook door andere overheden gebruikt, wat inkomsten genereert. Naar aanleiding van dit positieve resultaat is besloten het overschot op verschillende manieren te reserveren, steeds tot het maximum dat door de deelnemers, 1345 waaronder Provinciale Staten, is vastgesteld. Uiteindelijk is er besloten om een bedrag van bijna honderdduizend euro terug te laten vloeien naar de deelnemers. Gedeputeerde Beemsterboer benadrukt dat dit een eenmalige teruggave is, gebaseerd op het resultaat van de jaarrekening van het voorgaande jaar. Dit betekent niet dat er in de toekomst structureel een lagere bijdrage zal zijn.

1350 Mevrouw **Vroom** (D66) geeft aan dat, voor zover zij zich herinnert, in de documenten staat vermeld dat vanwege het toegenomen digitale thuiswerken er twee verdiepingen minder in gebruik waren. Hierdoor zijn de kosten verlaagd. Ze geeft aan dat ze met haar opmerkingen vooral op deze kostenverlaging doelde.

1355 Gedeputeerde **Beemsterboer** geeft aan dat deze lagere kosten effect hebben op het resultaat en niet op de begroting.

1360 De **voorzitter** concludeert dat dit agendapunt voldoende is besproken en deze voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 6 november 2023.

7 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (Eigenaarschap Omgevingsdiensten)

1365 De heer **Dijkse**n (SP) merkt op uit het rapport van de OFGV blijkt dat met name de glastuinbouw en jachthavens lagere nalevingspercentages hebben. Hierover heeft de SP de volgende vragen:

1. Hoe scoren deze branches in de rest van Noord-Holland?
2. Hoe zorgt de gedeputeerde ervoor dat deze scores voor deze branches in Noord-Holland gaan verbeteren?
3. Heeft de gedeputeerde deze cijfers? En zo niet, waarom niet?

1370 Tot slot geeft hij aan dat hij begrip heeft als niet alle vragen direct beantwoord kunnen worden en heeft er geen bezwaar tegen als de antwoorden later schriftelijk worden verstrekt.

Gedeputeerde Beemsterboer omarmt het voorstel om de vragen schriftelijk te beantwoorden.

1375

8 B-agenda Gezondheid en Milieu (gedeputeerde Olthof)

8.a Gezondheid/Milieu: Moties Provinciale Staten Tata Steel met afdoeningsvoorstellen voor M23-2022 en M45-2023

Provinciale Staten hebben verschillende moties aangenomen rond het dossier Tata Steel.

1380 *Gedeputeerde Staten geven een overzicht van deze moties en stellen voor om een aantal moties als afgedaan te beschouwen. Voor andere moties wordt de stand van zaken weergegeven. De commissieleden wordt gevraagd met elkaar en met de gedeputeerde de stukken te bespreken en worden verzocht daarbij aan te geven of de volgende moties als afgedaan beschouwd kunnen worden:*

- 1385
- *M23-2022 Zicht op verbetering leefomgeving (D66, PvdA, GL en VVD);*
 - *M45-2023 Economische toets Project Heracleus (PvdD, SP, JA21, GL, Volt en D66).*

Eerste termijn commissie

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat hij, gezien het feit dat D66 geen spreektijd meer heeft, ook de vragen van D66 zal stellen.

1390 Motie M23-2022, mede-ingediend door de VVD, bestaat uit twee belangrijke punten. Ten eerste vraagt hij om regelmatige updates over de voortgang en effectiviteit van de Roadmap Plus-maatregelen. Ten tweede spreekt hij over het kritische tijdpad voor de realisatie van het groenstaalplan. De heer Roosendaal begrijpt dat dit een nieuw plan is, maar benadrukt dat het

1395 essentieel is om een duidelijke planning te hebben met specifieke mijlpalen. Dit stelt de Staten in staat om de voortgang te volgen en indien nodig in te grijpen, zowel vanuit de provincie als vanuit Tata Steel. Hij wil graag de mening van de gedeputeerde horen over deze kwestie. Daarnaast merkt hij op dat er een soortgelijke motie openstaat en hij zou graag toezeggingen horen voordat er een besluit over deze motie wordt genomen.

1400 Statenlid **Kostić** (PvdD) stelt een aantal vragen over de moties. Ten eerste vraagt zij of de economische toets nog wordt uitgevoerd. Vervolgens wil zij duidelijkheid over de claim van Tata Steel betreffende een vijftig procent reductie sinds 2022. Statenlid Kostić benadrukt dat dit de update over een motie is en geen afdoening van de motie.

1405 Statenlid Kostić geeft aan dat ze de gegevens van Tata Steel niet kunnen verifiëren. Zij wijst erop dat GS van plan is om de gegevens te controleren via het elektronisch milieuverslag van Tata Steel. Echter, uit eerdere ervaringen blijkt dat dit verslag niet altijd een volledig beeld geeft. Zij vraagt of het klopt dat het verslag slechts een deel van de PAK's toont en wat dit betekent voor

1410 het algehele beeld. Ook vraagt zij of incidenten die recentelijk vaker zijn voorgekomen, worden meegenomen in het verslag.

Statenlid Kostić benadrukt dat, hoewel ze de cijfers van Tata in het verleden hebben geaccepteerd, recente metingen afwijkingen en fouten in de meetapparatuur laten zien. Zij noemt

1415 als voorbeeld afwijkende metingen bij kooksfabriek 2 in november 2022 en problemen met meetapparatuur bij een van de kooksfabrieken. Zij vraagt zich af wat deze metingen uiteindelijk gaan opleveren en of er ooit is gemeten hoeveel PAK's er daadwerkelijk vrijkomen bij kooksfabriek 1 en 2. Ook wil zij weten of GS meer kan inzetten op metingen om de beweringen van Tata Steel te controleren. Statenlid Kostić wijst erop dat Tata Steel in presentaties vaak

1420 positieve percentages laat zien, maar dat deze niet altijd gecontroleerd en geverifieerd zijn.

Tot slot vraagt Statenlid Kostić naar een onderzoeksverplichting die Tata in november 2021 is opgelegd over de mogelijkheid om een Dynox-installatie bij Kooksfabriek 1 in te stellen. Dit onderzoek had in januari 2023 afgerond moeten zijn, maar is niet geleverd. GS heeft vervolgens een waarschuwing gegeven aan Tata om het onderzoek binnen drie maanden alsnog op te leveren. Statenlid Kostić stelt dat dit nog steeds niet is gebeurd en vraagt of GS sneller levering van dergelijke onderzoeken kan afdwingen.

De heer **Klein** (CU) uit zijn waardering voor de zorgvuldige reactie op de moties. Hij bespreekt enkele van deze moties:

- 1430 1. Over motie M23–2022 merkt hij op dat, hoewel de nieuwe planning nog niet beschikbaar is, dit voor hen geen reden is om de motie niet af te handelen. Hij benadrukt echter dat de termijnen voor het realiseren van de DRI en de sluiting van de kooksgasfabriek nog geen deel uitmaken van de maatwerkafspraken. Zolang deze afspraken er niet zijn, vindt hij het verstandig om de motie aan te houden. Hij benadrukt het belang van deze motie
- 1435 2. Met betrekking tot motie M45–2023, die gaat over de financieel–economische toets, vraagt hij duidelijkheid over het uitvoeren van een financieel–economisch onderzoek. Hij wil weten of dit onderzoek zal worden uitgevoerd om aan te tonen dat de resultaten niet per definitie onuitvoerbaar zijn.
- 1440 3. Over motie M252–2022 spreekt hij zijn zorg uit over de onafhankelijke controle van de PAK's–reductie. Hij benadrukt het belang van deze controle om de cijfers van het RIVM te kunnen interpreteren en het vertrouwen van de gemeenschap te herstellen. Hij vraagt zich af of het gebruik van het elektronisch meerjarenverslag wel een onafhankelijke controle betreft, aangezien dit een zelfrapportage is.
- 1445 4. Ten slotte bespreekt hij motie M170–2022, die gaat over de haalbaarheid van de planning van groenstaal. Hij benadrukt het belang van een duidelijke, gezamenlijke, integrale planning met alle betrokken partijen en het Rijk. Hij geeft aan dat zo'n planning essentieel is om duidelijkheid te bieden over de rollen en verantwoordelijkheden van alle partijen.

1450

De heer **Dessing** (FvD) geeft aan dat zijn fractie tegen beide moties heeft gestemd waarop in de brief van de provincie wordt gereageerd. Hij stelt dat de moties te zeer meegaan in de emoties en dat als bestuur rationele overwegingen gemaakt moeten worden, vooral met betrekking tot Tata Steel. De heer Dessing gaat in op de verschillende moties:

- 1455 1. Over de motie Zicht op verbetering en leefomgeving zegt hij dat de leefomgeving al verbeterd door de inspanningen van Tata. Daarom ziet de FvD deze motie als afgedaan.
2. Wat betreft de motie Economische toets Heracless, gelooft de heer Dessing dat dit project economisch niet haalbaar is, met name vanwege de klimaatdoelen. Hij suggereert dat de milieudoelen economisch verantwoord kunnen worden bereikt via een uitgebreidere versie van de Roadmap Plus. Deze motie wordt door de FvD ook als afgedaan beschouwd.
- 1460 3. Over de motie Borgen vijftig procent PAK's–reductie merkt hij op dat Tata continu werkt aan de reductie van PAK's en dat de uitstoot al binnen de wettelijke normen valt. Forum voor Democratie waardeert de inspanningen binnen het Roadmap Plus–traject en beschouwt deze motie ook als afgedaan.
- 1465 4. Bij de motie Haalbaarheid planning groen staal twijfelt de heer Dessing aan de haalbaarheid van de door Tata Steel voorgestelde planning. Hij noemt de onzekerheid

rondom de toekomst van waterstof en de hoge kosten van het groenstaalproject als redenen. Ook deze motie wordt door de Forum voor Democratie als afgedaan gezien.

- 1470 5. Over de motie Borging maatwerkafspraken EZK-TSN in vergunningen stelt hij dat verdere maatwerkafspraken overbodig zijn gezien de huidige uitstoot binnen de wettelijke normen valt. Deze motie wordt ook als afgedaan beschouwd.
6. De motie Ideeën en scenario's opnemen NRD wordt door Forum voor Democratie eveneens als afgedaan gezien.
- 1475 7. Ten aanzien van de motie Vragen en zorgen van burgers beantwoorden erkent de heer Dessing de zorgen van burgers over de uitstoot. Hij benadrukt echter dat de zorgen van burgers soms versterkt worden door selectieve berichtgeving. Hij waardeert de context die door deskundigen is gegeven en stelt dat gezondheidsschade niet direct aan Tata Steel kan worden toegeschreven. Ook deze motie wordt door Forum voor Democratie als afgedaan beschouwd.

1480

De heer **Wagelaar** (PvdA) geeft aan dat zijn partij van mening is dat de moties zijn afgedaan. Hoewel hij begrip heeft voor de vraag van de VVD over een kritisch tijdspad, wijst hij op een recent ingediende motie door de BBB en de VVD die om een actualisatie van het stappenplan vraagt. Hij merkt op dat deze motie de relevantie van motie M23-2022 enigszins vermindert.

1485

Daarnaast heeft de heer Wagelaar een vraag over een zin in de brief die aangeeft dat er op dit moment geen gezamenlijke concrete integrale planning is tussen de provincie, Tata Steel en het ministerie van Economische Zaken. Hij wil weten hoe deze zin geïnterpreteerd moet worden en of er nog wel een integrale planning komt. Hij merkt op dat de informatievoorziening over het hele traject versnipperd is, waardoor het moeilijk is voor de Staten en betrokken inwoners om overzicht te houden. Hij suggereert dat er mogelijk verbeteringen kunnen worden aangebracht in de manier waarop informatie wordt verstrekt.

1490

Tot slot wijst de heer Wagelaar op de lange termijnagenda van de commissie en merkt op dat het onderzoek naar het mogelijk intrekken van de vergunning van de kookgasfabrieken niet wordt genoemd. Hij wil weten of dit een fout is of dat er wellicht vertraging is opgetreden in dit onderzoek. Hij benadrukt het belang van het ontvangen van dit onderzoek binnen het beloofde tijdsbestek.

1495

De heer **Heijnen** (CDA) merkt op dat veel vragen al door anderen zijn gesteld. Het CDA is het eens met het afdoen van de moties M23-2022 en M45-2023. Zijn belangrijkste vragen hebben betrekking op motie M170-2022, ongeacht of het nu gaat om mijlpalen, een tijdspad of stappenplan. Deze motie vroeg om een update uiterlijk op 1 januari 2023. Aangezien die datum al is verstreken, vraagt hij naar de huidige status.

1500

1505

Daarnaast heeft de heer Heijnen nog een aanvullende vraag naar aanleiding van eerdere informatie aan de Provinciale Staten. Daarin stond dat Tata volgens de planning in het eerste kwartaal van 2024 een vergunning zou kunnen aanvragen. Hij wil weten of deze planning nog steeds actueel is of dat er al een nieuwe datum bekend is.

1510

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) heeft drie vragen die ze wil bespreken. Ten eerste vraagt ze zich af wat de financiële economische toets bij het projectbesluit precies inhoudt. Ze wil graag weten of hierin zowel de investeringsbereidheid van Tata Steel als de economische haalbaarheid worden

1515 meegenomen, aangezien dit twee verschillende aspecten zijn. Ze benadrukt dat een project economisch haalbaar kan zijn, maar zonder investeringsbereidheid van het moederbedrijf kan het financieel toch niet uitvoerbaar zijn.

1520 Haar tweede vraag betreft de reductieclaim van vijftig procent PAK's-reductie. Ze merkt op dat deze reductie zichtbaar is in het elektronische meerjarenverslag van 2022, maar dat dit voornamelijk berekeningen betreft. Ze wijst op het verschil tussen de zichtbare reductie in dit verslag en de RIVM-onderzoeken in de omgeving. Mevrouw Uiterwijk zou graag zien dat er meer nadruk wordt gelegd op de daadwerkelijke reductie in de leefomgeving, in plaats van louter te vertrouwen op berekeningen in het milieujaarverslag.

1525 Haar derde en laatste vraag gaat over welke alternatieve opties, naast het opnemen in de vergunning, worden overwogen om de bovenwettelijke maatregelen uit de maatwerkafspraken te borgen.

1530 Wat betreft de moties M23-2022 en M45-2023 geeft ze aan dat JA21 van mening is dat de eerste motie als afgedaan kan worden beschouwd. Ze stelt dat motie M45-2023 ook als afgedaan kan worden beschouwd, op voorwaarde dat de gedeputeerde bevestigt dat de investeringsbereidheid deel uitmaakt van de financiële toets bij het projectbesluit.

1535 De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft namens de fractie aan akkoord te zijn met afdoening van de moties M23-2022 en M45-2023. Destijds heeft de PVV tegen deze beide moties gestemd.

1540 Statenlid **Laport** (GL) refereert aan de financiële toets die Antea Group heeft uitgevoerd rondom het project Heracless. Hij geeft aan dat GroenLinks het ermee eens is dat met deze toets motie M45-2023 als afgehandeld kan worden beschouwd.

1545 Wat betreft motie M23-2022, die gaat over het behoud van zicht op een verbeterde leefomgeving, sluit hij zich aan bij de opmerkingen van de heer Roosendaal van de VVD. Er lijkt wel enige voortgang te zijn, maar een duidelijke actie en planning ontbreken nog. GroenLinks hecht veel waarde aan een heldere planning waarin duidelijk wordt wat de omwonenden kunnen verwachten en wat haalbaar is. Deze planning zou ook de maatwerkafspraken moeten bevatten. Laport vraagt de gedeputeerde om hierop te reageren.

1550 Bij het bespreken van andere moties toont Statenlid Laport vooral interesse in het Vermijdings- en Reductieprogramma (VRP) van Tata Steel, dat is opgesteld voor de jaren tot en met 2025. Uit dit programma blijkt dat zolang Tata kolen blijft gebruiken in het productieproces, de uitstoot van zware metalen en PAK's niet kan worden voorkomen. Dit ziet Laport als een extra argument om aan te dringen op een snelle sluiting van de verouderde kooksfabriek.

1555 Daarnaast merkt hij op dat voor sommige zeer zorgwekkende stoffen nog geen maximaal toelaatbaar risiconiveau is vastgesteld. Hij refereert aan een brief hierover uit april 2022 en vraagt of dit de meest recente informatie is. Hij wijst er ook op dat er meer informatie wordt verwacht in 2024 en verwacht dat de gedeputeerde actief blijft om dit zo snel mogelijk te realiseren.

1560 Mevrouw **Schneemann** (Volt) geeft aan dat motie M23–2022 al van voor hun tijd dateert. Daarom volgt ze het standpunt van de indieners en beschouwt ze deze motie als afgehandeld. Met
betrekking tot motie M45–2023 sluit ze zich aan bij de opmerkingen van haar collega's van de
Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Ze benadrukt dat ze hopen dat er daadwerkelijk actie
wordt ondernomen op basis van het advies van Antea over het uitvoeren van een economische
1565 toets. Als dat het geval is, dan kan ook deze motie wat Volt betreft als afgedaan worden
beschouwd.

Mevrouw **Bouhlei–Lascaris** (SP) merkt op dat er al veel is besproken en dat ze niet veel meer aan
de discussie hoeft toe te voegen. Ze geeft aan dat ze zich kan vinden in de uitspraken van de
1570 heer Klein van de ChristenUnie. Ook sluit ze zich aan bij de opmerkingen die Statenlid Kostić van
de Partij voor de Dieren heeft gemaakt met betrekking tot motie M252–2022. Over motie M45–
2023 wil ze echter nog iets kwijt. Ze benadrukt dat het oorspronkelijke idee was om vooraf te
testen of ze op de juiste weg zaten en of het plan haalbaar is. Ze haalt een metafoor aan over
breien: als iemand een steek laat vallen tijdens het breien van een sjaal, gaat diegene niet door
1575 tot het eind om vervolgens te ontdekken dat er een gat in zit. Ze benadrukt daarmee het belang
van het nu controleren in plaats van later.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Olthof** begint zijn reactie door te benadrukken dat, hoewel de agenda specifiek
1580 over de afhandeling van twee moties rondom Tata Steel ging, hij een breed scala aan vragen en
opmerkingen heeft ontvangen over alle zaken die spelen bij Tata Steel. Hij erkent dat dit de aard
is van zo'n belangrijk onderwerp.

Over de Roadmap Plus benadrukt hij de behoefte aan duidelijkheid en controle, maar geeft aan
1585 dat het niet realistisch is om direct te reageren en te controleren op elke uitspraak die Tata doet.
Hij legt uit dat de veelbesproken vijftig procent reductie betrekking heeft op de uitstoot van
PAK's over het gehele Tata–terrein. Het belangrijkste instrument om deze uitstoot te meten is het
MJV, en zelfs dan kan er geen honderd procent garantie worden gegeven over de exactheid van
de vijftig procent reductie. Daarnaast benadrukt hij dat jaarlijkse metingen kunnen variëren,
1590 bijvoorbeeld als een hoogoven gedeeltelijk buiten werking is of als een fabriek tijdelijk is
gesloten voor onderhoud. Daarom is een meerjarige meting essentieel om een echt effect te zien.

Gedeputeerde Olthof concludeert dat, hoewel het prettig is als Tata Steel aankondigt dat ze hun
uitstoot met aanzienlijke percentages gaan verminderen, het niet realistisch is om te verwachten
1595 dat de provincie al deze claims onmiddellijk controleert. Als dat de verwachting is, waarschuwt
hij dat hij mogelijk extra budget zal moeten aanvragen om voldoende personeel in dienst te
nemen voor dergelijke controles.

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat het kernpunt niet zozeer is of de gedeputeerde of de OD
1600 de uitspraken van Tata gaat controleren. Het gaat er meer om dat er een betrouwbare manier is
om te monitoren, bijvoorbeeld door een onafhankelijk toetsings- of testbureau, mogelijk een
accountant, die de informatie bevestigt. Hij benadrukt dat Tata de Roadmap Plus heeft gedeeld
met zowel de provincie als de gedeputeerde en heeft beloofd zich aan bepaalde afspraken te
houden. De heer Roosendaal wil graag weten of de maatregelen die in de Roadmap Plus worden
1605 voorgesteld daadwerkelijk effectief zijn. Het gaat dus niet zozeer om controle, maar om
onafhankelijke verificatie.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat er geen specifieke afspraak is gemaakt met de provincie over het controleren van de toezeggingen van Tata Steel in hun Roadmap. Tata Steel heeft deze
1610 Roadmap zelf gepresenteerd en daar bepaalde percentages aan verbonden. Gedeputeerde Olthof geeft aan dat zij wel kunnen controleren of bepaalde maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Sommige van deze maatregelen kunnen worden vastgelegd in vergunningen, maar andere niet. Dit betekent dat ze niet alles kunnen afdwingen. Over de vraag of ze uiteindelijk kunnen controleren of de reductie daadwerkelijk vijftig procent bedraagt, geeft hij aan dat het
1615 enige beschikbare instrument op dit moment het MJV is. Echter, hij benadrukt dat dit instrument niet perfect is.

De heer **Klein** (CU) vraagt of het MJV niet simpelweg een zelfrapportage van Tata Steel is. Hij wijst erop dat, voor zover hij weet, Tata Steel niet in staat is om een continue stofmonitoring van een
1620 kookgasfabriek te valideren. Hij betwijfelt of het verstandig is om alleen te vertrouwen op de cijfers in het MJV en te kijken of deze in de loop van de tijd dalen, vooral als de betrouwbaarheid van deze cijfers twijfelachtig is. De heer Klein benadrukt het belang van een onafhankelijke toets, zoals genoemd in de motie. Hij geeft aan bereid te zijn om te horen wat de kosten zijn, omdat hij het belangrijk vindt dat er een betrouwbare controle is.

1625 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat tijdens een eerdere presentatie over de VTH duidelijk is gemaakt waar de verantwoordelijkheden van een bedrijf liggen. Hij herinnert eraan dat vorig jaar, in samenwerking met het RIVM, de OD en andere partijen, het MJV grondig is getoetst en gecontroleerd op verschillen, waar vervolgens op is ingespeeld. Hij bevestigt dat er momenteel
1630 wordt gekeken of alle aangegeven punten daadwerkelijk worden uitgevoerd en dat er diverse vragen zijn gesteld om de kwaliteit van het proces te waarborgen.

Hij merkt op dat als men vraagt om alle informatie van Tata Steel te controleren, men in feite vraagt om de rol van Tata Steel over te nemen en alle metingen van de uitstoot op het hele
1635 terrein te doen. Hij wijst erop dat wettelijk is bepaald dat het MJV hiervoor het aangewezen instrument is. Hoewel hij het ermee eens is dat er aanvullend toezicht nodig is, en dat dit ook gebeurt, stelt hij dat het iets anders is dan de gehele rol van Tata Steel overnemen. Hij benadrukt dat dit niet alleen betrekking heeft op de kookgasfabriek, maar op vele andere locaties en dat het overnemen van deze verantwoordelijkheid veel vraagt van de provincie en een ander systeem
1640 zou betekenen dan wat nu wordt voorgesteld.

De heer **Klein** (CU) benadrukt dat hun vraag gericht is op een onafhankelijke controle van bepaalde claims. Hij trekt een parallel met de financiële wereld waar accountants systemen hebben om zaken te controleren en vervolgens verslag uit te brengen. Hij wil een vergelijkbare
1645 controle, zodat er onafhankelijk vastgesteld kan worden of een bepaalde claim wel of niet waar is. Op dit moment heeft hij het gevoel dat men vooral afhankelijk is van zelfrapportages.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt deze discussie al eerder in de Staten is gevoerd. Ook de gedeputeerde wil graag volledige zekerheid hebben, maar, zo legt de gedeputeerde uit, in
1650 Nederland is het systeem zo ingericht dat bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van informatie. Deze informatie wordt nauwlettend gecontroleerd. In het verleden zijn inconsistenties geïdentificeerd en besproken. De provincie gaat door met het controleren van

deze gegevens. De gedeputeerde vertelt dat geaccrediteerde bedrijven en afdelingen aan deze rapportageverplichtingen moeten voldoen volgens de wet- en regelgeving.

1655

Als antwoord op het voorstel om een extern bedrijf in te schakelen voor constante controle op het Tata Steel terrein, geeft hij aan dat dit een enorme taak zou zijn, gezien het grote aantal emissiepunten op het terrein. Dit zou veel kosten en het bestaande systeem ter discussie stellen. Bovendien zou de provincie dan een andere rol op zich nemen, wat mogelijk niet wenselijk is. Hij besluit met de opmerking dat het niet haalbaar is voor de provincie om een geheel nieuw systeem op te zetten enkel omdat Tata Steel bepaalde claims maakt.

1660

De heer **Roosendaal** (VVD) refereert aan een passage van de website Rijksoverheid.nl, waarin wordt gemeld dat waar mogelijk de acties uit de Roadmap Plus worden omgezet in verplichte maatregelen. De tekst geeft ook aan dat het monitoringsprogramma wordt versterkt en verfijnd, inclusief twee nieuwe onafhankelijke depositieonderzoeken door het RIVM in 2022, om een helder beeld te krijgen van de uitstoot en te controleren of de verbeteringen daadwerkelijk worden behaald. Hij vraagt of de gedeputeerde kan verduidelijken wat dit monitoringsprogramma precies inhoudt, specifiek in relatie tot de Roadmap Plus-maatregelen.

1670

Gedeputeerde **Olthof** licht toe dat het RIVM reeds depositieonderzoeken heeft uitgevoerd. Hij benadrukt het onderscheid tussen emissie en immissie. Naast de RIVM-onderzoeken is er ook het luchtmeetnet, dat momenteel geëvalueerd wordt om te bepalen welke aanpassingen nodig zijn. Dit luchtmeetnet meet de luchtkwaliteit, terwijl de depositieonderzoeken de daadwerkelijke depositie vaststellen. Hij geeft aan dat het niet haalbaar is om op elke locatie op het Tata Steel terrein metingen uit te voeren om de gestelde vijftig procent reductie te verifiëren. De gedeputeerde benadrukt dat het vragen van dergelijke uitgebreide metingen een fundamentele systeemwijziging vereist, waarbij de rol van de overheid zou veranderen ten opzichte van wat momenteel wettelijk is vastgelegd. Tot slot refereert hij aan de moties en stelt dat, bij het bekijken van de inhoud van deze moties, ze naar zijn mening correct zijn uitgevoerd.

1675

1680

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat er binnenkort een nieuwe planning verwacht wordt met betrekking tot de vergunningverlening. Hij hoopt dat in de loop van de huidige maand het nieuwe verzoek binnenkomt voor het aankomende traject, gebaseerd op het nieuwe voorstel van Tata Steel. Hij benadrukt dat de nieuwe configuratie, waar men op wacht, nog niet beschikbaar is. Er wordt verwacht dat er in november meer duidelijkheid komt over deze kwestie en wat dit betekent voor de planning. **Zodra deze nieuwe planning beschikbaar is, zullen Provinciale Staten hierover geïnformeerd worden.**

1685

1690

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt waarom de gedeputeerde niet wacht met afdoening van de motie totdat de nieuwe planning er is.

1695

Gedeputeerde **Olthof** licht toe dat toen de betreffende motie werd ingediend, men bezig was met een andere planning. Destijds was er een specifieke planning in werking. Hij benadrukt dat de afdoening van de motie uitgesteld kan worden en dat deze later opnieuw besproken kan worden. Hij herinnert de aanwezigen eraan dat de motie enige tijd geleden werd ingediend op basis van een toenmalige planning met betrekking tot een eerder genomen besluit. Naar aanleiding van beslissingen van Tata Steel om wijzigingen door te voeren, zal er binnenkort een geactualiseerde

1700 planning worden gepresenteerd. Gedeputeerde Olthof geeft aan dat als men besluit om te wachten op de nieuwe planning, dat volledig acceptabel is.

1705 Mevrouw **Schneemann** (Volt) benadrukt het belang van economische haalbaarheid bij grote projecten en wijst op de gangbare praktijk van het verstrekken van een 'letter of intent' door financiers. Ze vraagt in hoeverre deze aanpak in dit geval een van de mogelijkheden is. Haar voornaamste zorg is het risico van het terugtrekken van financiers in de toekomst, met name rond 2028. Ze pleit voor een duidelijke intentie van financiers om zekerheid te bieden en niet enkel te vertrouwen op positieve verwachtingen.

1710 Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij niet zeker weet of het mogelijk is om bij het projectbesluit een 'letter of intent' van financiers te vereisen, of zoiets wettelijk kan worden afgedwongen. Hij twijfelt ook of men in deze fase al zo ver gevorderd is met de financiering. Wel benadrukt hij dat het mogelijk is om als onderdeel van de economische toets te controleren of het projectbesluit daadwerkelijk uitvoerbaar is. Hij verduidelijkt dat zelfs na het verlenen van een vergunning, een bedrijf nog steeds kan besluiten om iets wel of niet te bouwen. Bij het verlenen van een vergunning zit geen verplichting tot uitvoering.

1720 Statenlid **Kostić** (PvdD) heeft een punt van orde. Statenlid Kostić stelt de commissie voor om de motie aan te houden totdat de gestelde vragen zijn beantwoord, aangezien deze vragen direct verband houden met de inhoud van de motie.

De **voorzitter** constateert dat dit geen ordevoorstel is, en geeft de gedeputeerde het woord om zijn betoog te vervolgen.

1725 Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij de vraag over de economische toets reeds heeft beantwoord. Deze uitleg is volgens hem ook opgenomen bij de afhandeling van de motie. Hij benadrukt dat de economische toets wordt uitgevoerd bij het nemen van het projectbesluit en dat dit de concrete invulling van de motie is. Hiermee beschouwt hij de motie als afgehandeld. Mochten er nog aanvullende vragen zijn, dan staat hij open om deze te beantwoorden, maar hij geeft aan dat dergelijke vragen losstaan van de huidige motie en als een nieuwe vraag zouden worden beschouwd.

1735 Gedeputeerde Olthof geeft aan dat het onderzoek naar de NOx van kookgasfabriek 1 nog gaande is. Dit onderdeel maakt volgens hem geen deel uit van de bespreking van de huidige twee moties. Hij erkent dat sommige processen langer duren dan gehoopt en hij zou graag zien dat dingen sneller gaan, maar dat is niet altijd mogelijk.

1740 Vervolgens gaat hij in op het onderzoek naar het mogelijk intrekken van de vergunning. Hij verwacht de resultaten van dit onderzoek voor het einde van het jaar te ontvangen. Of de resultaten dan al in de commissie worden besproken, hangt daarvan af. Het onderzoek bevindt zich in de afrondende fase en hij verwacht hierover binnenkort meer duidelijkheid te kunnen geven. Hij benadrukt dat dit onderzoek deel uitmaakt van eerder gemaakte afspraken.

1745 Gedeputeerde Olthof licht toe dat met betrekking tot de afspraken met het Rijk, dat er een kamerbrief ligt van de minister van Economische Zaken over de inhoud van de maatwerkafspraken. Hij vermeldt dat de ChristenUnie de motie ziet als een middel om deze

afspraken te blijven benadrukken. De gedeputeerde benadrukt dat zij voortdurend aandringen op deze afspraken en dat dit consistent is met de gemaakte afspraken met het Rijk, zoals vastgelegd in de Expression of Principles, die de basis vormen voor de toekomstige maatwerkafspraken.

1750 De heer **Klein** (CU) vraagt of in de genoemde Kamerbrief specifiek vermeld staat dat de maatwerkafspraken concrete termijnen bevatten voor de realisatie van de DRI en de sluiting van kookgasfabriek 2. Hij benadrukt dat dit de kernpunten zijn waar het voor hun partij om draait.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij moet nagaan of de maatwerkafspraken of de Kamerbrief inderdaad zo specifiek zijn opgesteld. **Hij belooft schriftelijk terug te koppelen over dit punt.**

De **voorzitter** inventariseert vervolgens bij de fracties of de moties als afgedaan kunnen worden beschouwd.

1760 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat gezien de discussie beide moties nog niet als afgedaan kunnen worden beschouwd. Daarnaast heeft Statenlid Kostić geconstateerd dat nog niet al haar vragen zijn beantwoord. Deze vragen zal zij schriftelijk stellen.

1765 Mevrouw **Vroom** (D66) geeft aan dat motie M23–2022 nog niet als afgedaan kan worden beschouwd en motie M43–2023 wel.

De heer **Klein** (CU) is dezelfde mening toegedaan.

1770 Mevrouw **Bouhlef-Lascaris** (SP) geeft aan dat beide moties nog niet als afgedaan kunnen worden beschouwd.

De heer **Roosendaal** (VVD) wil motie M23–2022 aanhouden totdat er meer duidelijkheid is over het monitoringsprogramma en het kritisch tijdspad. Motie M43–2023 kan als afgedaan worden beschouwd.

1775 De heer **Vendrig** (BBB) is dezelfde mening toegedaan als de VVD.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) geeft aan dat motie M23–2022 nog niet als afgedaan kan worden beschouwd en motie M43–2023 wel.

1780 Statenlid **Laport** (GL) merkt op dat hij niet expliciet heeft aangegeven of zijn fractie van mening is dat motie M23–2022 al dan niet is afgehandeld. Hij geeft aan dat, naar zijn inzicht, de gedeputeerde heeft aangegeven dat de acties in de motie toch zullen worden uitgevoerd. Hij beschouwt de discussie als een kwestie van woordkeuze en stelt voor om de motie aan te houden. Hij vraagt de gedeputeerde om bevestiging of zijn interpretatie correct is.

1785 Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat de beslissing of de motie is afgehandeld, bij de commissie ligt. Hij voegt eraan toe dat het GS spoedig een nieuwe planning zal presenteren met betrekking tot de vergunningverlening.

1790 De **voorzitter** constateert dat GroenLinks motie M23–2022 nog niet als afgedaan beschouwt.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft aan dat op basis van de beantwoording door de gedeputeerde beide moties als afgedaan kunnen worden beschouwd.

1795

De **voorzitter** constateert op basis van een gewogen meerderheid van stemmen dat motie M45–2023 als afgedaan kan worden beschouwd en motie M23–2022 nog niet als afgedaan kan worden beschouwd. De voorzitter constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken.

1800 **9 Rondvraag gedeputeerde Olthof (Gezondheid, Milieu, Voorzieningen, Cultuur en Sport)**

Er zijn geen rondvragen voor gedeputeerde Olthof.

10 Sluiting

1805

De **voorzitter** dankt de commissie en de sprekers voor hun inbreng en sluit de vergadering om 23.05 uur.

Sluiting om 23.05 uur.